

כיון שכוין לתועד לנפש ואחר הירושין פשיטא שאין לנצל עוד רשות עליו
ולענין המזון אין חילוק כלל בין הראש לריבא דמתיבא דלא חילוק על התקנה
כי אם לענין כפייה אצל לא לענין המזון : וכן מוכיח לשון ז"ל דמתיבא
בפומיה לומר לענין המזון דיבא דריבא דמתיבא נראה שאין חילוק כלל : וכן
היבא דלריבא דמתיבא הנכסים הם שלה מכל וכל ואין לנצל עוד רשות
עליהם כיון שגרשה הריבא לדעת הראש ואף על גב דלענין ירושת העל
נכסי נמצאה יש חילוק בהכרח בין דיבא דמתיבא לדעת הראש דלריבא
דמתיבא אינו יורשה כיון שגרשה ולדעת הראש יורשה בודאי כדמפוי בהלכו
הרי"ק ובתשובה כל הפוסקים . ואם כן אולי יחלוק החולק ויאמר רבי היכי דיש
חילוק ביניהם לענין הירושא הכי נמי לענין מכירתה בנכסים לא היא דבהכרח
יש לנו לומר דלשון הראש שכתב דלענין המזון דיבא דריבא דמתיבא דהוא
מדוייק . ואם היה חילוק ביניהם לענין המכירה דיבא לאו דריבא דמתיבא
ואם אינו יורשה כשנמנה לדעת הראש מה שאינו כן לריבא דמתיבא זהו מטעם
שא"א להפקיע יורשה אם לא בגירושין או מיתה אצל מכל מקור בחייה דיבא
שזה ובי היכי דלריבא דמתיבא אין לנצל עוד רשות על נכסיה בחייה הכי
נמי לדעי הראש : ובי היכי דנעקר האישות מציניהם לענין שאין לה עליו עוד
כתובה ולא שום תנאי כתובה הכי נמי אין לנצל עוד עליה בחייה ולא על נכסי
שום רשות . אמנם אחר שמתה יורשה כיון שעדיין לא גרשה והרי היא דומה
לשאר נשים מוריש דלמלא שבחיו נכסיו הם שלו וא"י לירש רשות עליהם וכמות
הרי הם לירש . הרי לך דלפי התקנה יכולה למכור גם לפי דין הגמרא לדעת
הראש ז"ל הוא מוציא ומנה שכתב בפסקי פרק אף על פי שה לשון כלתיה
דרב זביד אמרדא פי' דאמרה מליץ עלי כו' והשתא דלא איתמר לא הכי ולא
הכי דתפיקה לא מפקין . וכן נכסי מלוג דגרשה קיימי אצל מנה
ומאחר ותוספת אין לה כו' ומשהי' לה תריסק ירמי' שחא אגיעא ובהלך
הריבא ירמי' לית לה מזוני ונעלי תקנה זו נעשית בימי האמוראים
אחרונה כאשר ראו כי גבהו צרות ישראל ודעתן זמה עליהם וכאשר
היה להם כעס עם צעליהן היו אומרות לא נעלי ליה והצעל מגרשה מיד כיון
שערתו ומכתובה וסוד היו הנשים ומחירות חקנו שישנה שנה ולא יגרשה בחוד
השנה שלא תהא מחילה ומחילה ואם כן ילמדך ליתן לה כתובה אולי יתפייס
בחוד השנה ואינה נזכרת אותה שנה אצל הוא אולם פירות ומיץ צפרקונה
דמזונות קנסו אותה דיוצ נשים אין תפיק מעשה ידיה למזונותיהן אצל היתה
חפלה שלא יאכל הצעל פירות נכסיה ולא יתמיץ צפרקונה לאו כל כמינה הילכך
הוא אולם פירות ומיץ גם צפרקונה . ויראה שחיי צפרקונה כיון שאינו יכול
לגרשה אלא כתובה בחוד השנה ז"ל מכל מקור מוציא מנה שכתבה דהא חייב
צפרקונה וצפרקונה דכתב הראש ז"ל ודאי בחוד השנה דוקא הוא לא אחר כך
גם אכילת פירות שהוא כנגד צפרקונה בחוד השנה הוא אחר השנה אינו
אולם פירות נכסיה נראה דאין לו רשות כלל עליהם ואם כן יכולה למכור .
ועמנו ז"ל כאשר כתבתי דכיון דלאחר י"ב חדש נעקר האישות מציניהם לענין
שאין לה עליו עוד כתובה י"א הנאי כתובה . הכי נמי אין לו עליה בחייה
ולא על נכסיה רשות כלל . ומה שכתב הטור דבחוד השנה אין נזכרין לה
מזונות אצל נועל פירותיה וירשה אם תמות אין לדקדק דכי היכי דירשה לאו
דוקא בחוד י"ב חדש הכי נמי נועל פירותיה לאו דוקא בחוד י"ב חדש דכבר
זיארנו מדברי הראש שכתב גם בנשים דקדק צעל הטורים בלשונם ולא הזכיר
ירשה בחוד י"ב חדש זה לשון שם ובחוד השנה אינה נזכרת ומעשה ידיה שלה
אצל נועל פירות ומיץ צפרקונה וצפרקונה ע"ה : הרי מוציא מדבריו מה שכתבנו
ועדין אינו רואי לזכר מה היתה צעל הטורים שהזכיר ירוש' בחוד י"ב חדש כיון דלפילו
לחכ"ה הדין הוא שירשה . וכו' לעניות דעתי לומר דלפי שכתב בחוד י"ב חדש אינה
יכולה למכור כלל . ואם ומה הרי הוא יורש כן נכסיה שהרי קיימי לפי
נקט וירשה דרובה לומר יורש כל אשר לה אמנם אחר עבד י"ב חדש דיכולה
למכור אף על גב דאם נמח הירושא הנכסים הנמלאים עם כל זה לא ילך לא
לומר יורשה כל כך בשלמות כיון שכל אותם הנכסים שנמנה או נמנה מוקדם
אינו יורש אותם מעתה הלשון מפוי ומקיים מה שאמרנו דלדעת הראש יכולה
למכור . האמת דהרשב"א כתב בחשונה שכתב אולם פירות אפילו אחד י"ב
חדש עד שתתגרש ואם כן פשיטא שאינה יכולה למכור לדעתו . אצל כיון שפסק
הדין שלפנינו זה הפרט רובא לומר נחת לה כל דרוביחא הוא ע"פ הראש ז"ל
מדיבא דמתיבא גם בדין המכירה נראה לעניות דעתי לקמץ עלי וכתבאר
הדין ה' :

הדין ה' : אם יורשה היצם כשתמות כבר כתבתי שכתב מורדת צעלמא
הדין צדור שירש הצעל כל נכסי עזבתי כשתמות קודם גירושין וביצמו
מורדת ה'ה הפוסקים שפסקו כשתמות היצום נכסי לאן צדל צדוק
יורשי הצעל . אצל לדעת הפוסקים יחלוקו בנכסי לאן צדל הדין שפסק . ונראה
לעניות דעתי דבדין שלפנינו לעולם היצום יורש על נכסי עזבתי היצום אם תמות
בחייו הפוסקים שכתבו יחלוקו בנכ"ה הם הרמב"ם והרמב"ן ז"ל ולדעתם כותבין
עליה אגרת מיד ואין לה כי אם מה שחפסה וצולאחתי או כל בלחוחיה חפ"י לא
תפקתן והריני מכה לה לדעת הראש ז"ל ע"פ התקנה כל נכסי דכדויה ושחובל למכור
בכלם שלא בדבריהם ז"ל אם כן כשנמנה היצום יורש כל נכסי לאן צדל שלה כדעת
הראש ז"ל כי לומר שצחייה תזכה בכל נכסי לאן צדל כדעת הראש שאלא כדעת
הרמב"ם ואחר ממה יסוד יורשיה חל"ה כ"כ כדעי הרמב"ם ולא כדעת הראש אינו ידוע
בשום פנים ולעשות מעשה על פי רש"י ז"ל דקצירא ליה מלכות חלילה קודמת
ואין כותבין אגרת מיד וקצירא ליה גם כן דחלוקו בנכסי לאן צדל אין ראוי
כיון שהוא יחיד בין כל הפוסקים כאשר כתבתי למעלה ואם כן היצום יורש כל
הנכסים הנשארים כשתמות היצום . גם מדין תורת השבן הכתוב בכתובה אין
לירשה מהאז כלל כשתמות וכן כתב הר"ן בדיבא דמתיבא שכתב עליו וכתבאר
לירשים

כאשר כתב צדור צפסקין וכתבונותיו . גם אמרתי ונצל המנה מיומנות
כתב דברי מהר"ם כנראה שדעתם
זכרנו לזכרה כדעתו . אלה הם כלל
כל קצרות הפוסקים בדין האומר מליץ
עלי :

ועתה פשיטא ופשיטא דלענין מעשה
אין ראוי לקמץ על קצרה
הרמב"ם ורשב"ם שכתבו שכוין מדין
החלמוד כיון שכל שאר הפוסקים הם כנגדן גם אין לעשות מעשה על פי
התקנה צעני הכפייה כיון שרבי הפוסקי' שאומרין שאין לעשות מעשה על פיה
והם הרמב"ם וצעלי המדושים :

גם הראש ומהר"ם שכתבו עליהם מעשה צעני המזון כתבו שאין לכוף
לגרש בעונתה מליץ עלי בשום אופן . ואם כן הראוי לדון בכל בתי ישיאל
הוא שאין כופין לגרש בעונתה מליץ עלי לא מדין החלמוד ולא מדין התקנה
אמנם צעני המזון יש קפק ונראה לעניות דעתי שראוי לפסוק הדין על פי
התקנה וצפרט צדורן שלפנינו כמו שאבאר בקוף צע"ה . ואף על פי שהרמב"ם
כתב שצדן החלמוד ראוי לחפוס ולהורות :

גם קמ"ג כתב קצור לזה גם כל צעלי המדושים כתבו צפירי' שאין לקמץ
על התקנה עד שהרשב"א כתב שצפרט צענייה שאלה וזה לשונו לא שמענו
ולא ראינו יי' שעשה מעשה על פיה עם כל כיון שכל הגאונים כתבו גם
הרי"ק גם צעל העטור :

גם מהר"ם היה דן הלכה למעשה על פיה צעני המזון . והראש כתב צפ"י
בכתובה שאלה ונראה כל רבותי לדון צמורת דיבא דמתיבא דצדרי הרי"ק
ויהי' לה מה שהכניסה כו' גם בכתובה אחרת כתב ודיבא דמליץ עלי חכמי
אשכנז ורפת דכין זה דיבא דמתיבא לענין המזון כמי שכתב הרי"ק נראה
דראוי לעשות מעשה על פיהם ועם היות דצענין אסור אין לנו קומעי למקדרי
התקנה מליץ מותר אשת איש עם כל זה צעני המזון ראוי לקמץ עליהם כל
שכן שכתב הראש צפסקין והעתיקו צעל הטורים פיר' דברי הרי"ק ז"ל צענין
הגט צאופן שלא יוצן מדבריו כפייה כלל גם צמורדי צפ"ה אף על פי כתב
צדרי' הם פירש דברי הרי"ק צאופן שלא יוצן מדבריו כפייה כלל לגרש ואם כן
לדעתם ז"ל התקנה לא היתה כי אם לענין המזון ואם אין לנו כופין לגרש
ולאו דכין לענין המזון על פי התקנה הרי כל דבריו הם כפי דעת כל הגאונים
והרי"ק והראש ומהר"ם שכתבו התקנה ואף כי הרשב"א קרא חגר על
עושה מעשה על פי התקנה זהו על פי מה שהדין הוא ז"ל מהתקנה שהיתה על
כפיית הגט גם הראש זכרנו לזכרה בכתובה כן כתב בשום של מקדרי התקנה
והוא הוא בלחמ פשט לשונם ועל הכפייה לזכר קרא חגר הרשב"א זכרנו לזכרה
לא על המזון זה לשונו בכתובה שמתן יתגרר כן אחר שכתב פרטי דין
המורדת כו' זה לשוני זהו דין המורדת האומר מליץ עלי מדין הגמרא . אצל
הרז אלפסי זכרנו לזכרה כתב דברים אחרים בהלכות צפרק אף על פי מהתקנה
הגאון . ואולם הדברים זה כמה דורות שלא שמענו שנהגו בהם כלל ושמה גם
הם לא חקנו אלא לתקנת דורם והם חקנו שהם יודעי' מליץ עמם חקנו אלו
לא כוליא אשה מתחת צעלה . וכן כתב הרז רבינו משה בר מיימני זכרנו לזכרה
ולא שמענו דבריו מי שעשה מעשה מתקנה זו לעולם ולא תחוש להם לעשו'
מעשה כלל . אלא צא וקמץ על דין הגמרי' וכל שכן שראוי להחמיר בדבר
שנעשה עד כאן : הרי מוציא מדבריו כי עיק' התגר שלו היה על הכפייה לא
על תקנת המזון ואף על גב דאפשר לומר כי קרא חגר על הכפייה וכל שכן על
המזון שהרי אם אין כפייה אין מוון דכתובה לא יתנה ליבנות מליץ על
גירושין עם כל זה כיון שלא דבר זכרו לזכרה על ענין המזון כי אם על
הכפי' ותקנות הגאונים היו שנים אחד על הכפייה ואחד על המזון נראה
דעיקר התגר של הרז הוא על הכפייה לא על המזון גם הרז רבינו ניסים זכרנו
לזכרה צפרק אף על פי כנגד תקנת הכפייה דבר לא כנגד תקנת המזון כלל
ואם כן אין לנו מדברי הגאונים צעני המזון . וצפרט צדורן שלפנינו שהנכסים
הם צד האלמנה עם היות שהתפיקה אינה תפיקה ראויה ככתב כלל הדברים
דעתי הקלרה נועל מכה הדברים הנזכרים למעלה עם מה שאוסף לפנינו שראוי
לפסוק הדין לענין המזון על פי התקנה אשר לתשלום צדור הדין בכל כאשר עלי
אם כן לבאר שלשה פרטים .

הראשון אם תוכל היצום למכור צאלו הנכסים שאני מכה לה והם נכסי
דכדויה באלו הם שלה מכל וכל או אם לאמר שאינה יכולה למכור
זהם כלל ודוקא לשלל הפסיד אותם מעתה כמו השאר ומכתבתה הם שלה
אצל עדין תלויין ועומדין כולם עד שעת גירושין או מיתה :

השני ראוי לדעת אם מנה האשה האזני מליץ עלי צחי' הצעל קוד' גירושין
אם יורש הצעל כל נכסי נמצאה ואף על גב דדין זה נפוסת צפוסקים
לענין אשת איש מורדת עם כל זה לענין יצומה מורדת עדין לריבין אלו למודעי' .

השלישי בריך לדעת אם ח"ו יצום צחי' היצום אם תחזור היא לבנות
כתובתה ותוספי' והספק הזה לעי' מחיק ואין כותבין אגרת מיד
למדי' מייק וכותבין אגרת מיד פשיטא דאין לה יורש בשום זמן צעולם .

הדין הראשון שהוא אם תוכל למכור כו' לעניות דעתי כו' שלדעת הראש
שהוא העמוד הימני אשר עליו נשענתי בפסק הדין הזה שיכולה
למכור ולחיה ואין לנצל רשות כלל עוד עליהם וזלתי לענין ירושת
נכסי נמצאה כשתמות ולא לזכר על פי דין התקנה יכולה למכור כי
גם לפי דין הגמרא יכולה למכור לדעתו ז"ל ומלך חובי' לה כפי דין הגמרא
והוא מה שחפסה וצולאחתי הקיימים ד"ה לדעת האומר כן שמדין התקנה יכול'
למכור הוא מוכר לדעתו ז"ל שהרי לריבא דמתיבא הדין מוכרה שיכולה למכור

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

הסבה היא היא שחקן רחוק עוזרי הגאומטרי אחרים לזכרי רצונו חפיקה נבכסים כדי שחפיעה היצונו עוקר כחוצהה • ובמדון שלפכית החפיקה אינה רחוקה כחבר לעולה ואם כן היל כאלו חיון כאן חפיקה כלל דעליך הדליה לחפיקה כוחה שונה חפיקה לרעה הגאומטריים וכל שכן עוזר ערליה שגריחוף וריה זיל חקר כל קבלתם היא עוזרלכום כחצו נפירש דחפיקה כוחה אינה כלל לכחוצה חשה כאשר הוא עוזרלכום בחלכות הריוף ובסרין פרק אלענה כוריה :

הסבה הז' היא שמה שפקסתי למעלה שהציגה החל חטול כל ככפי מדוויחתי הקיימים ומה שחקר חטול כל שוויו לא לצד על החקקה לצד כענענתי כי אולי אם לא היה חלל המעיינן שום ספק זכות לחלומי מחד אחר לא היה צריך כח לפסוק כן שלא כדברי חבל כצי"ח הפוסקי' שכתבו שאין לעשות מעשה בעל פי החקקה המונס להיות ציד המעיינן ספק זכות לחלומה מן הדרך החבר למעלה לכן ראינו למקוץ על החקקה על כל ספק זכות שהיה לי מואחס הדרך' וי"מ כל בלחומיה הקיימי' כיון דחפיקה אוחס הם שלה חבל להיות י"ט אספקק אם החפיקה החלח היא חפיקה רחיה או לא . גם לרעה המנצ"ס ז"ל דפקק האומר מואיס עלי כועלה בלחומיה הקיימי' אפילו לא חפיקה אוחס י"ט אספקק מחד אחר כי אולי הרב לא זכה אוחס תכנסים כי אם אחר גע או מלי' שבלעדו ז"ל כופין עניהם חבל קודם לה אין לה כלל . ואם כן לדרך דלא בפיק' אגע או חליה' כלל אפי' בלחומיה הקיימים . לכן להנצל מכל חלו הספקות כענענתי על החקקה וכדעת הרמ"ש ז"ל ופקסתי שראוי שחטול כל בלחומיה הקיימי' גם ראינו שהענין לזה לחל לחלומה העור שהיו שווי מה שחקר מוכל המדוויחתי' שאינו קיים צנין בקרוב חבל להיות י"ט ספק בלחומה אם לזה אכפער לחסו לה דוקא כשהציגים לא יר"ל ל"ב ושאר הספקות שאחרתי למעלה . לכן אין צוה כענענתי על החקקה ופקסתי שחטול כל מדוויחתי חבל ציחר מדוויחתי' אין שום אספקק זכות לחלומה כלל מכל הדרך החבר למעלה כאש' נחצאר . ודברי צנל לה לדרך אין צום כדי אפילו לקפק זכות מחד הראיות שכתבתי וא"כ אי' לי למקוץ על החקקי' לצד כי אי' צי כ :

הסבה הג' היא שכבר הוא מוצא שכל מה שזכו הגאונים צענין המוחן לאומרת מאלס עלי הוא אחר הגע או חלי' כי לדעתם ז"ל כופין עליהם אצל קודם גרושין צהימה צלישות עם הצעל או צהימה זקוקה ליצם לא חקנו שחטול כלל . וצעניי הפוסקי' האחרוני' בנן הראש' וסיעתו ז"ל כר' לסמוך על התקנה לענין המוחן ולא לענין הכפיה על הגע . והנה השכל יחייב בהכרח דדוקא עד כדי דכוימה יש לנו כח לסמוך על הראש' ז"ל ולעשו' מעשה שחטול אותם הכנסים קודם חליה כיון שיש צהם ספק אם הם צחוקה כיון שהציה אותם מציא חזיה עם היות לפסוק הדין הם יוחר צחוקה הצעל כיון שקצל עליו אחריותם כחכ' למעלה . האומנם צעקר כחוצה והוס' שהם צחוקה הצעל צ"ל שום ספק אין צנו כח לפסוק הדין שחטול אותה קודם חליה ואחלי' לא חייבי' ח"כ מוליאי' מידה כל הכותר על דכוימה לדעת הכל . ומדצרי צעל העטור הג' קצות מוצאות ר"ל הג' והג' שכתבתי ח"ל צכתי' יצמני' וכי כחצני' אכרתה מרד ומפסקה לכחוצה מני לא אחרן אלא צמאי דלא חפסה צמאי דכחצ לה צעל אצל חפסה צמאי דכחצ לה צעל לא חפסקין מינה ואדינא דגמי' מוקמי' לה ולא עבדינן צה חקתהא לחקתהא . ויחלץ נה צמאי ירמי היינו דליכא ציון יצמה מורדת לאשח איש מורדת ע"כ . ובאברת מרד האריך יומר ח"ל צמאצות מורדת על צעלה דיכה דחחקינו רבנן קצוראי' כו' אצל צינמה מורדת לא עבדינן חקתהא לחקתהא וקיימא אדינא דבאמא ומאי דחפיקה כחצוצמה מוחי' דכחצ לה צעלה לא חפסקין מינה וחליץ לה צחר חלה ירמי לאחר מיתת הצעל ומאי דלא חפיקה צמאי דכחצ לה צעלה היא פלוגתא צין מתיצתא דכהרדעא למתיצתא דקורא דאליצא דהני דאמרי דלא היא מורדת אפינו מוא' דלא חפסה יסבינן לה בצצועה כמנהג האקוס . ומאן דסוי לה מורדת מוא' דלא חפסה ומפסקת ועל מוא' דחפסה ומשחצעל עד כאן . הרי הלשון הזה עם היות הוא הוא מקור הקושיא כאשר כתבאר למעלה עם כל זה בראשיתו ואחריתו הוא מלמד עלי' זכות שלא לצד כחצ חתפיקה בראשיתו כי גם החליה צאחריתו . כראת דדוקא צמאי אלו הקצות הדין כאשר פסק . ובנדון שלפינו שאין שום אחד מהם כחכר אין כח צשום מורה לזכות לאלמנה ציותר מוכדי דכוימה על הדצ והו' ציותר מהפך צכוחה . והדן אותי לכך זכות מן השמים ידנוהו לכך זכות . אלה הדרכים אשר דבר המד והגלחא על כי צעונותי קר מעלי' עטרת ראשי' . הוא הג' אצי' אצי' ז"ל מואי' עיני' שמי' . ואם עברה השנה צכל יום ויום דומה עלי' בבעה ראשונה ומה גם עתה צבא לירי ספק צדין אשר כחאפלי' פי קרחת' אלו הים עמנו צחיים מימי תורתנו עליו ומה וחתת כבודו אלך לי אקשים צדור מורי ורבותי החכמים השלמים מוצי' המערה לקדר לפני תורתם על מה שסיגה יד דעתי הקלה ומה חזיתי ואספרה . אכי אכי הוא הנהנה מצי' תורתם ומתחננם צאש דה לנו סציו :

לוי צכמהר"ר יעקב ז' חביב : זלה"ה

לכבון ברצי כיסים זכה"ר אפרים ק' טאכטנאוי •

כל **שאר** השואל זה לשון: גרסין החס בשלח האיש מקדש (דק ע עב) וחולין שנשחטו צמרה מ"ל ים להקשות לרעת רבי מאיר דרין הוא דתמימים רחזו להקדשה יאסרו בשחיתות צמרה. אבל שאינם רחיים ליקדש על גבי מצח מ"ל דאסירי כינא דעננא דאסור תמימים שנשחטו צמרה הוי וקוס דשחיתות צמרה חלה עליהם קדושת ונצח ולפי שאין דמים בזבח אין מי שיזכיר ומה קדושת רחלה עלייהו בשחיתות צמרה אבל הכך דלא חזו להקדשה כינא דלא מיתסרו באכילה והנאה בשחיתות צמרה כיון דלא שייך זהו האי ענני: עוד ים להקשות דכינא מה מליכו בשלי בשלך צבור בעל מוס שנשחט ונאכל צחוק אף אבי אביא בשלך בשלי את שאינם רחיים ליקדש ע"ג ונצח להחין בשחיתות צמרה

לר"כ ללוחם התקופה נבדקו שלפניו רכיו דערין מורדס כמקד הליקוס וכתבמלי
המחנה גם אחי השקטן הכחז צה הוא בעל מנחה ולכן היצם מעל הכ
מדין יורס . גם בעין :

הדין הג' נראה לעניות דעתי דאפילו למאן דאמר מלות חז"ל קודמת כחוצה' אגרת מרד אין ליצומה לגבות יוח' כלל מעיקר כחוצה' ותוספת דאז כבר כתבנו למעלה דאפילו למאן דאמר מלות חז"ל קודמת אין ליצומה כלל מכחוצה' ותוספת וכדוכיח עד שחחלקו . וכיון שהדין הוא לדעתם ז"ל דאין כוחצין עליה אגרת מרד וצמיחה היצם או חז"ל נועלת הסכ' אם כן אין לה כלום קודם אחר זמן דמדין מורדת אין לה כיון שאין כוחצין עליה אגרת מרד ואי' היא לענין זה כקדם נקיים היסודות תחת צעליהן ועם כל זה השכל יחייב לזכותה מעשה בחלק הנכסי' המגיע למורדת מן הדין כדי שלא לרמות עולם הספק שיהיה זכות המורדת יצומה יותר למאן דאמר מלות יצום קודמת וכוחצין אגרת מרד מלמאן דאמר מלות חז"ל קודמת ואין כוחצין אגרת מרד . וכיון דמזה הטעם אנו נחכי' אותה בכל נכסי' דכדיניה מעשה אם כן ראוי הוא שיהא דינא בכל דדין המורדת ואפילו צומה שהוא כנגדה והוא שלא תעול אחר כך כלל מכחוצה' ותוספת וצמיחה היצם : ואם עכ"פ חזקה לזכות אחר כך כחוצה' ותוספת אליבא דעמא דאמר מלות חז"ל קודמת ואין כוחצין אגרת מרד ראוי שיהיה דינה מעשה גם כן אליבא דדיניה ולא תחק כלל עד שחחלקו אלל כיון דמדי' דנעבא לה עזרי לה והוא שצומחה תחזיק בכל תנאי דכדיניהא וסחולק למכור אם כן אין לה יוחר צדום זמן מה ביזר עוד עונשה כהיה דכיון דלא פסקין לה אחי' להסכתא כמאן דאמר מלות חז"ל קודמת ועיקר כחוצה' ותוספת הוא צחוקה ירטי' הצעל אם כן אין להוביל ממון ומתחא ידם ומקפדופה גשמוז כל פירטי' הדין הזה שלפנינו :

והכלל העולה הוא כשהצדדים רואים ליצב ושהיצמנה רואה לחלוץ חזק כופי' ליצמנה ליצב ולא ליצב לחלוץ - ואפילו יש לו אשה אחרת והקטנולית הרי היא ראויה ליצב כשאר כל הנשים ושהיצמנה אינה יכולה למכור קודם חלילה כלל ואפילו מנכס' לאן צרל לא לכתובה ולא למוחכות אחר ג' חדש' ולכן חזק לה קודם חלילה כלל לא מעיקר כחוצה ותוספת ולא אפילו מנכס' לאן צרל ואפי' אם הנכס' הם ביד האלמני' אם הכחם הצעל צרשוחה והיא החזיקה צהם אחר מיתה חזק לה כלל מכתובה וכדוני' ותוספת קודם חלילה ומוליחין לנכסיה מיתה ואפילו לשעבוד וערבות כחוצה עד שעה חלילה חזק מניחין אותה צידה לדעת רוב הפוסקים רובא דמייכר: כל זה הוא מדין יצמנה - הבל מדין עוררה יט לה כל ככסי כדוכייתא או שוויה כפי התקנה כחוצה בהלכות הרייף והיא שכל ככסי לאן צרל הקיימין תמול אותם כמות שהן ואפילו אם צלו וצלצד אם הם ראויין לנעושת וענין ומלכתה הראשונה אצל אם חזקן ראויין לתשמיש ומלכתה וכל שכן אם נכנסו או נלכסו חייב היצב לשלם ליצמנה כל דמיינן - וככסי שווי כדוכייתא לצד מניחין צידה אצל כל השאר מוליחין אותם מנחתה ידה מיד וצשווי ככסי לאן צרל הנשארים צידם יכולה למכור כמו שתרלה ומה שמוכרה צחוק השנה חזק מוכר כלל זולתי אם מוכרה למוחכות שלשה חדשים הראשונים ובתנאי שיהיה המוכר צפני שלשה אפי' שיהיו הדיוטיו' ומה שמוכרה אחר השנה אם ומלכותיה הרי הוא שלה ומה לנו אם תמכר' אותה או לא - ואם היה משל צעל מה שמוכרה אחר השנה אם היתה לריבה למכור לפיעונו כדוכיית' ומוכרה אותו צפני שלשה אפילו שיהיו הדיוטיו' מוכרה מוכר אצל אם לא היתה לריבה למכור כגון שצבר כפרעה מכל מה שחסר מנכסי כדוכייתא שלא היו קיימין' או לראו מוכרה אותו צפני צית דין או לפחות צפני שלשה הדיוטיו' חזק מוכרה מוכר כלל - ואם יורש היצב כל ככסי עצונה - ואם חזק יצמנה היצב בחייה חזק לה יות' ומה ששלקה עתה כי הפסדה עיקר כחוצתה - ותוספת מנחתה כל זה צדקם יצמנה האומר מליק עלי יצמנה שלפנינו דינה הכי כמי' וחזק לה זכות כוסף על זה לא מוכר הכחוצה ולא מוכר לזאת הצעל -

וְדָרָה הַיְנִיעָה הַשְּׁמֵנָה לְהַפְסִיק הַדְּרוֹר כִּי כִּזְר הָאֲרֻכְתִּי יוֹמֵר מוֹדָעִי .
הַמֵּאֲמֵס עִרְס אֲכָלָה לְדַבֵּר עוֹד אֵלַי לְרִיךְ לְהַסְבִּיז לְקוֹשִׁיָּא .
אֲחַת חֻזָּקָה יוֹכֵל הוֹמְעִין רוֹאֵה דְּבָרֵי לְהַקְשׁוֹת כִּכְבָּדִי וְאֲחֵר כִּיּוֹן כִּכְבָּר
הַסְכַּמְתּוֹ מִרָא' עַל דַּעְתָּךְ לִפְקו' הָדִין ע"פ הַתְקַנָּה מִכָּה דְּבָרֵי הָרִאשִׁים כִּכְוֹכֵר מֵאִי
חִיּוֹת דְּפִלְגָּתָה דְּבִירָא וְלֹא זִכּוֹת לִיצִמָּה הַזֹּאת כֹּל הַזִּכּוֹת שֵׁטֶשׁ לֵה עַל פִּי הַתְקַנָּה
כֹּאשֶׁר כִּתְּבוּ הַגְּבֹאֲרִים דְּעִסְלִמָּה צִבְּאָהּ מוֹרֶדֶת דַּעְלִמָּה אִי אֲפִילוֹ צִבְּאָהּ לִמְאֵן דְּאֲחֵר
מֵלֹאֹת יְצוֹם קוֹדֶמָה וְכוּחְצִין אֲבָרָה מֵרֵד נִיחָא דְּרִיךְ לֵה יוֹמֵר מִדְּרוֹבִיחָא כִּכְוֹכֵר .
הַמֵּאֲמֵס לִמְאֵן דְּאֲחֵר מֵלֹאֹת חֲלִילָה קוֹדֶמָה וְאִין כּוּחְצִין אֲבָרָה וְאִין מִסְפָּקָא לָן
אִי הִכְתֵּחָא כּוֹחִימָה הִיֵּה לָךְ לִזְכּוֹת לֵאלֹמֶנָה יוֹמֵר וְלִפְסוֹק שְׁתַּעֲבֹל כֹּל כְּחוּצָתָהּ
כִּיּוֹן שְׁתַּפְּסָה נִכְסִים כִּדִּי שְׁוִיָּה שֶׁכֵּן כְּחוּצָה לִמְעֻלָּה צִשֵּׁס צִיָּה זֵל צִחָ' לִפִּי מֵה
שְׁפִי' דְּבָרֵי . עוֹד אֲמַרְתָּ שֶׁכֵּן כִּכְזָה צַעַל הַשְּׁמִיעוֹר הָאֵס יִמְאֵן כֹּא דְּצִרִיךְ שְׁכַחְתָּ
כִּי לִהְלֵל מִן הַשְּׁחָד הִיֵּת חֲפֵץ לְהַפֵּךְ צִזְכּוֹת הַצִּבְּאָה אֵס לֹא מֵה שְׁיַעֲכֵר
עַל יֶדֶךְ הַבְּרָח הָדִין . וְהִרֵּי עַל פִּי דְּרִיכָךְ הָדִין עַם הַמִּלְחָמָה
וְהַסֵּךְ כִּכְזָה עֵין כִּיֻּלִּי אִיִּךְ רוֹאֵה . אֵלֵה הֵס דְּבָרֵי הַמִּקְשָׁה וְאִיִּי יוֹכֵל לְהַסְבִּיז
וְלִמְרֵד כִּי לִהְיוֹת הָרִאשִׁים זֵל הוּא הַעֲמֹד הַיּוֹמֵי אֲשֶׁר עֲלִי כְּשַׁעֲבִיקִי צִפְסָק הִיֵּה
וְהוּא זֵל כִּכְזָה זֶה הַחֲלוֹק לִכֵּן גַּם אִיִּי לֹא כִּתְּצִיּוֹ וְלֹא פִּקְסָתִּי הָדִין עַל פִּי כִי
הָרִאשִׁים זֵל לֹא הִיֵּה יוֹכֵל לִכְתְּבוֹ כִּי לְדַעְתּוֹ מֵלֹאֹת חֲלִילָה קוֹדֶמָה וְאִין סָפֵק כִּלְלִי .
אֲבָל לְרִידֵי דְּמִסְפָּקִי לָן אִי מֵלֹאֹת יְצוֹם קוֹדֶמָה אִי מֵלֹאֹת חֲלִילָה קוֹדֶמָה הִיֵּה לִנוֹ
לְפִסְקוֹ הָדִין כִּדְבָרֵי הַגְּבֹאֲרִים זֵל וְהַסְפָּקָא לֵהוּ נָכוֹ וְהֵס כֵּן מֵאִי דַּחְפָּסָה אֲפִי'
עֵקֶר כְּתוּבָה וְחוּסְפָּה לֹא מִפְקִי' וְלִהְלֵל מִלְּהוֹקִשִׁיא הַזֹּאת אֲחָף שְׁהִיא חֻזָּקָה כִּפִּי
מִכְרָהָ יֵשׁ לִי שְׁלֵשָׁה חֲשׂוֹנוֹת צִאֲחֵד מֵהֵן לְבָרָה קִצָּה מִסְפָּקָה לְהַכִּיֵּרֵי אִלִּי לְפִסְקוֹ
סִדִּין כֹּאשֶׁר כִּתְּצִיּוֹ שְׁאִי אֲשֶׁר לִזְכּוֹת לֵאלֹמֶנָה צִזְכּוֹת מִכְרִי דְּרוֹבִיחָהּ וְכֹל שֶׁכֵּן
צִהֲחֻצֵר שְׁלֵשָׁתָן :

[illegible]

צמורה חכילה וסגולה • ונראה לי לומר דהכי דלא חזו ליקרע ענל גבי ונצח נצח
ילין לסו צהיקט' ומקדים שספסלו מליקרע ענל גבי ונצח דכל עוד דלא פקעא
קדומה מצינו על ידי חבול אקורים צמחמה חזן ואכילה וסגולה • והיינו טעמא
דלא ילין מצבור צעל מוס משום דלא הוי עלי אלא סך דרחמנה אפקעיה
מקדומה וטעמא כחולין נמורים • איכא למפרך וכו' י"ל דצטלמא ה' הוה פשיט
ק' ונקרא אחרינא דשומע • מלין צמח' לא מצינו ברת כחא • אלא הסת' דנפקא
לן ומקדים מי' פרכין סבי אדרעם מהם מוכחא מילתא דמסודרליפין אקור אכילה
וסגולה דחולין שטעמא צמורה ומקדים שטעמא צמח' מוס' אלתריך רחמי' למכח
למקריז קרצו לאפוקיהו ונענש כרת • ועוד קשה לאצי' לית הוי הקשה אומי
אלמריך רחמנא למכח למקריז קרצו לסוליא אה שלין דאייס ליקרע על גבי
נצח ונצח כרת • ונראה לי לומר דהכי קא פריך מה נש"י צעלן שכן ענוש
כרת ואייז דענש כרת הוא דעניד ל"י דליהוי אקור צאכילה וסגולה תאמר צעלן
שלי שלין שומע כרת כינא דכיון דלא חמיר כולי האי מצינו עליה כרת דיקל
כיו' לעבין אכילה וסגולה וסגולה דנפקא לן ומקרא אחרינא אקור חולין נצמחמין
צמורה ואכילה וסגולה איבעריך רחמי' למכח למקריז קרצו לגלויי דעל קרצו
שטעמא צמח' מי' כרת דוקא משום דלא קילב צמח' הקשה דלף על חולין
שטעמא צמורה מי' כרת • ואי' צמח' דלא הוי קרע דקצו כיו' הוה אמינא דאין
ענוש כרת דאי לא תימא הכי הוי קרע אחרינ' למה לי כיון דאקור וענוש נפקי
חסדדי מהקשה • ז"ל דמהי קרע' הוה ילפין כיו' ענש כרת וס"א דכיון דאשויכו
רחמנא לכולא מלתא אשויכו אלא קשה לי דסוף סוף לא ליכתבה רחמנא וסגולה
דאלטריך לייכתב אקור חולין צמורה הוה נפקי פטור כרת דלא ס"ד דליף מי'ז
כרת מהקשה הכי קרע' ימי' למה לי וילף מי'ז אקור אכילה • תנא' צמחא ומקום וכו'
י"ל מ"א לן דכי ירחק פירושו כאשר ירחק ודייקא מי'ז דאי אהה יוצא יאובל חמיו'
שלא נקדמו אלא חזן צמורה כינא דפירושו אס ירחק ממוך ומקום שכל הובל להצי'
חמיו' שלן צמורה חצמה וכו' אלא אס יקרע לך המוק' כינא דעלוס דינסבין המדבר
וחיי' להצי'ס צמורה • ונראה לי לומר דאסתיחא דהכי הוא פירושה כי ירחק למה לי
הא חמרה חדא יומי' כי ירחי' לעי' מלתא קרע' ימי' למה לי וכו' י'ס לסקאות
דמה לי ה' הכי קרע' לאקור שמיטת שאינס דאייס ליקרע על גבי נצח כיון דלא
לן דחמיו' שלא הוקדשו חף על דמח למקדנא אסרי' דעל כחך צמח' לא הוי קרע'
כיו' לית לן לאוקומו קרע ונצח צמח' צמח'ס דאיי' להקדנא צמח' שמיטת חזן
צמורה אלא דחמיו'ס שהיה שמיטתן אקורה צמדנא דאלו צעלי מווי'ן אף
צמדנא היה שמיטתן חזן צמורה וסתר ואס כן לית לן למידק מקרא אלא דכוסיה
דסינו ולי אהה שומע צמורה תמי'ס שכל נקדשו • ועיק' דליכתבו רחמנא אקור
צמורה ואכילה דחיי' גבי שאינס דאייס להקדנא כי מי'ז דכתב גבי חמיו'ס וליכא
לחור' דמדגלי רמינא צמחמין דשו לחמיו'ס ח' לא צעי קרע לגלויי כיו' אשקורן
צאכילה וסגולה • דאס כן ס"ל למכח אקור אכילה וסגולה דהוי חדושא עפי
ומהלי טעמא דכתבין לגיל ברס מילתין • ומהלי טעמא כיו' קשיא דאייז
דצמחמין דוקא אסרי' אלא צאכילה כיו' דשרי • וי"ל דמהי מלת' קרע' ימי'
נפקי אסדדי אקור שמיטת ואקור אכילה • והכי קאמר זה אהה שומע צמורה ונח
צאכיל'ס צמחמין ולי אהה שומע צמורה אה שאי' ראוי ליקרע ואס נחמט
אקור צאכילה וסגולה • ענין לרבות י"ל דקרא וסגולה למה לי ולמה שפירן אשקע'
דאי' לא כתב קרע הוא אלא דלאו לרבותי צדוקא • י"ל דמח דומקא חוקי'
עוד קשה דמהלי הקשה דליף מי'ז דהיי' צעלי שמיטת צעלי מווי'ן סיפוק לן
מי'ס אקור שמיטתו צמורה וצעלי מווי'ן גופיה וטעמא נפקא • עוד קשה
דמהלי קרע דנפקא צעלי מווי'ן סיפוק לן מי'ס עופות כיון דכלאו לא מיכשרי
אלא צמחיה • אי' מקי' דהיי' שאינא מין הראוי להקדנא • והא דכתב הקי'
שלין שמיטתן ומפורשה צמורה לא עדיף כולי האי למפרך מי'ס דסוף סוף
לא מיכשרי אלא צמחיה • וליכא לחור' דאי לאו קרע דושמט אורו אי'ז
דעופות לא אסרי' כיון דמח להקדנא דאס כן גבי אקור שמיטת הוה לן
לאפוקי מיה מקמי צעלי מווי'ן • כיון דמסתברא עפי מי'סו שכן אי'ס מווי'ן
המכשרי וגבי אקור אכילה הוה לן לאפוקי עופות צרישא כיון דשייך צהו האי
טעמ' דכתב' לעי' ואס כן תלמודא לא נקט לא סידרא דמחמין צאקור
שמיטת ולא סידרא דמחמין צאקור אכילה • עוד קשה דמה לי דחמיו'ס
ובעלי מווי'ן דעופות אסרי' צמחמין צמורה ואכילה וסגולה כינא דצעלי מווי'ן
דירו דוקא כיון דלא חזו להקדנא הוא דאסרי' צמחמין צמורה • אלא אס
נעמנו צמורה כינא דלא אסרי' צאכילה כיון דלא חזו להקדנא • ולא שייך
צא סלי טעמא דכתב' לעי' אלא חמיו'ס דאיי' דירו דמח להקדנא כינא דלף
שמיטתן צמורה כיו' לא אסירא • ואס כן אומי' לא כתב רחמנא הוי קרע'
חד לחמיו'ס וחד לצעלי מווי'ן • וליכא לחור' דחמיו'ס ומחמין נפקי וקרא
דושמט אורו לצעלי מווי'ן אי' דאחא משום הא דצעלי מווי'ן לקמן דק' לא
מחוקקא אלא צמחיה חמיו'ס • עוד קשה וכיון דעופות הן מין המכשרי
צמחמין ומין הראוי ליקרע ה"ל לאפוקיהו מקמי חיה כיון דמסתבר' עפי מי'ס
דאלו מקמי צעלי מווי'ן לא נפקא משום דמסתברא עפי לאפוקי צעלי מווי'ן
דבהמה צרישא • עוד י'ס לסקא' דמחמין לחור הוה מלי' לאפוקי צעלי מווי'ן
ויס'ועוף וסבי הוה דרשי'ן לה לקרא וטעמא אורו אהה שומע • ולי אהה
שומע לא אהה • צעלי מווי'ן ולא אהה חמיה ולא אהה העופות דכשרי' דרשי'ן
צ' המקבל צקרא דלא חלין אהד' : אהד' ולא אלץ חנוכי וכו' דדוקא צדדשי'ן
'אורא דקרא לחור הוא דלא משקי' מי'ס אלא מילתא חדא אלא ממעשיותיה
דקרא משקי' ואפי' עד מהה עי' : עוד י'ס להקשות דלאקור אכילה חמיו'ס
שטעמא צמורה לא צמח' קרע דהיי' כן צלל וטעמא משלין דאיי' דאסרי'
אף ענל גבי דלא שייך צהו סלי טעמא דכתב' לעי' • ונכלל הכי פירי' דאשקין
לעי' ח' לן דפירושא דטעמא הכי אי' דמקרא דמחמין ח' לי אלא דאי אהה
צמח' צמורה ואובל מולי'ן דמחמין חמיו'ס דמח' לשלמי' דא' קרע לא אי' אלא

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

רבים : מה תאמר אי הכי אמאי לא פריך אצ"י האי פירכא כרי מחיר איכא למימר דאין הכי נמי דהוה מלי נמשך האי פירכא . וכן כחז דהא"ש ז"ל . וזה לשונו הכי עילי למפך מה לשלי בשלך דאפי' צפנים לא משתרו אלמא בשמיטה חריקה אלמא שלך בשלי בשמיטה למודה משתרו ומצחן עד כאן לשונו : וכדלה לעמיה דעמי דמאוס הכי פריך ליה שכן ענוש כרת ולא פריך האי פירכא מאוס דצני למפך ליה מהיליפוהא גופה דאיימי . מ"ח עוד ח"ה ר"מ ודני יוחנן איכי ילפי מההם איסור אכילה והנאה . איכא למימר דקבירא ליה דאפילו הכי ילפינן צמה מלינו שלי בשלך וכו' איסור אכילה והנאה לשומו חולין צפנים דאף על גב דשלי צני נמי זריקה דיומי מכל מקום מי גרס לזה דלא יכול למעבד זריקת דיומי כשמיטה צחון ומשנינן כאלו איסור אכילה והנאה צחו צעמא השמימי והיכא שמומי חולין צפנים מקור צאכילה והנאה מנח מ"מ . וי"מ עלה בידכו עעם כבון לגריבומא דקרת דלהקריב קרבן לדעת אצ"י דלי לאו קרת הוא ילפינן צמה מלינו דעכ"פ כרת שוהה חולין צפנים כי היכי דענוש כרת שוהה קדשים תמימים צחון . הדרך הקללה והיא אמיתית מאוד כבר היא רמזה דצדרי למענה והיא דעיקר קרת דלהקריב קרבן למעוטי קדשים צעני מועין צחון חתא ואפי"ה לאו מיותר הוא .

ירחוק • מקום בו גם על זה הקשית דמה לי דבי ירחק פי' כאשר ירחק וכו' בקושיא כחלם אין חנו רגלין יען כי דצדדים באלו קצלתם זכרתי' לצדדי דדיין הוה העיקר ומכאן נקבינן הדין הוא לאי זה פסוק וגם שכפי פשט פי' הפסוק חינו מורה על אחרו הדין אינם חוששין ז"ל כי העיקר הוא קצלתם בדין ובכאן זה היה תפסיק לנו • האומנם לרעהך שהיה קושיא תשובתך אינה תשובה חריצה בזה שכתב הכתוב כי ירחק וכו' כמשכה קושיאך ואם לא היה אומר זולתי כי ירחיק ה' אליך וגומר בכל חות נפשך תחביל בשר והנחת מתקדך ומלאכך וגומר לא היה קושיא בכל : זה כי פי' כי ירחיק ה' אליך וגומר וזה אומר בירחיבי ה' את בצומם ויבנקו לרחק לא יוכלו לאכול בשר חלוא כמו שירלו לרעת ר' שמעאל חת שגאסר להם בשר נחירה לרעת רבי עקיבא בדחיתא פיק חז"לי ויבין שגם חלה הענין אלא בהרבהם בצומם ואוה צמיכנקו לחזק משמע שכלל המקום שיעמדו בלחץ ישראל אפילו שיהיו צירושנים יהיו יבולין לאכול בשר כמו שירלו ובהנחלי ונחתם בשערך דקופיה דקרא ולא בנחיה אצל עתה ששם יבא אחר ההנחת בצומם והוא כי ירחק ממך המקום משמע דלף על צד דיבנקו לחזק אס ירחק מה' המקום שלא יוכלו להביא תמימים לעמיה חנחת וכו' אצל אס יקרב לך המקום לא הרי שדצריך לא ד' שאינם תשובה לקושיאך חריצה מתחילין הקושיא • ושידון יפה נראה כפי הפשט מה שכתב בזה הרמזין ז"ל בפירושו : זה לבטא ואין טעם כי ירחק ממך המקום שהיה מותר בהרחקת המקום בלדד שאם כן יהיו אקורין יושבי ירושלים בצמר חלוא • אצל גם כל ישראל ידבר ויאמר להם כי כאשר ירחיק ה' בצומם ולא שהיו כולבם יושבים קצין עשכן ה' כאשר אחס היום צמדצי יהיה לכם בשר החולין מותר כי אי אפשר שתלכו בלכם וימקום רחוק אל המקום אשר יצמר ה' והנחתו זמנים שנים כל מה שתחבילו עד כאן לשון • ודברי פי חכם חן • אלא שהיה רחוק לר' ז"ל להשלי' לצדד לנו טעם כפי הפשט צפוקים היה שגם צמטצ שני כי ירחק ממך תמקו' וכו' הדין הוא שפירין אותו אפי' פסיקו אחס חזן לחומה ירושלים ופי' כי ירחק ממך המקום וזה אומר בירחיבי מקום ולא בקירוב מקום כמו שכתבן כי מה שה' בכלן עם כל ישראל ידבר נראה שאיכו תפסיק שם וטעם מוצא • ולכן היה נראה לנביית דעתי לומר שטעם ז"ל כפי הפשט בזה שדרשו צ' אלו הפסוקים ברחוק מקום וכו' הוא שכלל מה שנוכל יש לנו לומר יצ' כל מה שכתוב בנחיה שפי' כתוב במקומו ולא ללמדך לפי עצמון וכן צ' אלו לא נדע פי' כי ירחק נכמה הוא רחוק אס לא שתאמר שכל שהוא חזן למקום חיוני יקרא רחוק במשל שטעם הקרבן הוא צמיה ואכילת מעשר שרי הוא צירושלם חו שכתוב צמטצ שרי אין אלו לריבין לזקש טעם לדרשת בירחוק מקום כפי הפשט שכתב למדוהו הס ז"ל תפסוק כי לא תוכל שאמר בדחיתא בסיפרי ונחמה פרק אלו הן הנוקין וילין כי ירחק הנחת מבי ירחק דמעשר שרי צמי' דבי הדי בהסם פירוש כי ירחק הוא בירחוק מקום חיוני הכי כתי צבי ירחק חנחת בירחוק מקום חיוני ואין הנמיה שאלה בנחיה שוה אלא גלוי מלחא צעלמא צמי' פי' כי ירחק • ואולי שתרמזין ז"ל תשיה לא תולדך לחס טעם כפי הפשט דמעשר שרי מעום דהסם חיבא קרא דלא תוכל שאמר אצל בכלן דליבא קרא מיותר נכון טעם כפי הפשט ונכון הוא אלא שערדין קשה לרעתו ז"ל אין חס לריבים לדרשא בירחוק מקום בכלן ואין לה הכרח בכל כי לרעתו תפסוק בפשטו שהסיר לה בשר חלוא בלחץ עשני שהמקום רחוק מהם וזה אומר מתקלמם והדין שוה בכנס • אפילו בקרובים דעם כל ישראל ידבר ואם כן פי הכריחם ז"ל בדרוש בירחוק מקום מה שכתבתי דילף דמעשר שרי נראה דלחן קושיא עני' • ואם היינו מוותרים שאלה הצריחא שכתבן היה לרעת ר' עקיבא שסהלכה כמותו דלא בא הכתוב להסיר בשר חלוא אלא לאקור בשר נחירה היה לנו טעם נכון ויפה עמד • כפי הפשט לדרשת בירחוק מקום חס חס וכו' ולרעתו חס לא בדרוש בירחוק מקום בהכרח יש לנו לומר הדין בזה האופן אס ירחק ונחתם אצל אס יקרב לך המקום כמו צירושלים איך תמייצ בנחיה אלא שתחביל בשר נחירה זה נדעתי רש"י ז"ל כפי מה שפירש בחולין פרק קמא בדברי רבי עקיבא • ולרעת הרמזים ז"ל צפוק פרק רביעי מהלכות שמיטה הדין הוא איך תמייצ בנחיה אלא שתחביל בשר נחירה ואם תרלם בנחיה שכתוב בנחיה שנים חס אי אפשר דלאמר ירחק צמטצ וכו' כי פי שהוא צירושלם שחיר יוכל לאכול בשר כמו הגרם בנחיה חס יראה • ופי שהוא חזן לירושלם שחיר יוכל לאכול בשר אלא בנחיה ואין זה דומה למדבר דהסם לכללו לחסר צמיה זולתי לשלמים אצל אס בדרוש בירחוק מקום וכו' יצא צמט ששכי דצדים לזה לנו חורה • הראשונה שלא כחל שום בשר צמט מקום כי אס בנחיה העמית שאלה

צבלי' ומוזין לומדין ארסו' אכילסו והנחלו מקדש' צבלי' ומוזין אלה שכלם כוונתי' מקדש' המימי' כי הם הנקראים שלי בנחמה לא הצבלי' ומוזין אף על פי שהם קדשים וכו' *

הקשיא השניה שהקשיא אין לה מקום כלל ואין להעלותה על ספר כיון שאפילו שאר הקדשים צעלי מומין לא נקראו שני כל שכן נזכר צעל מום דאילו נקראו שני כלל וצוה הדיק שכתבתי נתישנני ספק אחד בהלכה והוא זה כי זאת הולמדה כראיה שאינה מוכרחת שיש להקשות מה לשני צעלך שכן היה אסור בהנאה קודם שחיתה בחזון וכן דייק רש"י זה צעלנו ולא נחמדנו צו האיקור פחה צעה השחיטה . תאמין צעלך בשני שקודם שחיתה פנים היה מותר בהנאה ומנא נן דהשחיטה צפנים אחדש צו איקור הנאה וצבאלמא איקור חכינה שהיה זה קודם שחיתה כיחא שכלמוד צמה מלינו שיסאר זה בשחיטה פנים חצל למדש איקור הנאה שלא היה זה מ"ל . והחזירין הוא דכיון דהלמידה היא צמה מלינו וההשואה היא שחוט עליהו י"ש לנו ו"ה דכי היכי דכשנשנה צמקין השחיטה צעלי הוא אסור בהנאה כליו שנשאר לאיקורו מטעם שהיה צידו לחקן אחרו האיקור בשחיטה פנים צמולו וחריקת דמים והוא לא עשה כן חלז שחוט צמקן ה"כ כשנשנה צמקין השחיטה צעלך דהוא אסור בהנאה אף ע"ג דשני היה אסור קודם ולא שלך מחדש דכה כל למידתו הוא צמה מלינו מלך שחוט שלי צעלי ושנך צעלך . וכל האיקור הנמלא צעלי אחר השחיטה כשליך אחרו זה .ן צעלך .

קוד הקדמיה על איכא לזיפדן וכו' דזשלאח חי הוה פשע' בן מקדא חרמינ' כו' וחרל' וזה לשונו דהכי קא פירך מה לשלי' זשליך שכן ענוש כרת **י' אימא** דענוש כרת הוא דעניד ליה דלהוי' איסור זאבילה חומר כו' אס קישיהך **י"א** ומהורל' צוה לא היה נך להעיר עליה כו' הוא מוצא' לכל תלמוד חפיי' יתחיל צניון ואזי חשצתי גדלותי קישיהך שבס' על פי החיזון צעלמו שבחצת היית מקשה דלפי הכר' גם עליו אפשר נהקשות הקושיא צעלמו וכוור דכיון דזילעריד רחמנא למחבז להקריז קרנן לאפוקינהו לחולין מעונש כרת דלא יכלך מקדשין מוכח דלענין איסור אבילה והנאה ילפי' מבייור' חבל' מה שאזי חומר צוה הוא צלשון אחר' . וטרס רלית' להעיר בגמרא קושיא צהפך קושיהך והיא שאס קושיא איכא לזיפדן היא חזקה ומספיק צעל' להמירה אס בן ר' תחיר חז' אמרה ורבי יוחנן חז' שגלה לכל' . ולפי זה לריכין חנו חומר דהא מילתא הניחא צבצרה והפירכה הוי' פירכא למורה צוהתא צבצרה' . והוא צוה האופין לעניות דעמי חז' קצר דלא מוכחה מילתא דחולין צבצים' ילפי' מקדשין כחון לענין איסור אבילה והנאה מדרבי רחמנא קרא לאפוקינהו לחולין מעונש כרת דחמיה דההוא קרא גופיה דאפוקינהו מעונש כרת גבי' בן דלא ילפי' נמי איסור אבילה וסנא' מקדשים דלי' לאו קרא הוו' ילפי' חולין מקדשין צמה מלי' שלשון איסור' אביל' והנא' ועונש כרת השתא דגלי' בן קרא דלא ילפי' מבייור' לענוש כרת הכי נמי לא ילפי' מבייור' לחיסור אבילה והנאה דמיעוט רחמנא מלחד מעלשון והיא עכלס מה תאחר וזה דוקא אס היה מעמעון' מהקלי' שכן שהוא איסור אבילה דלא ודלי' הוינא' אמרינן דמיעוט נמי מעונש כרת אבל כיון דמיעוט מהחמורה דהיא ענוש כרת איכא' נמי' דדוקא ומהי'א מעעון חבל' מסקלות' מוכי' שכן איסור אבילה והנאה לא אפוקינהו וספיר' ילפי' צמי' מלי' לא היא ולא קשי כלל גם שטורה שאמרה היא כך דלי' הוה חמר קרא יסירא' להאי מילתא צלכד חו הוה אפשר למימר מלי' דאמורנא דכיון דרבי קרא יסירא' לה' מן האחרות משמע דלאפוקינהו מעונש כרת דהיא החמורה ולא רבי קרא יסירא' לה' מן האחרות משמע דלאפוקינהו מעונש כרת דוקא אלא קרא ואכתי' ילפי' איסור הנאה צמי' חבל' הסורה לא צמח לזה פסוק יומאד דעיקר קרא דלשקרי' קרנן לאפוקי' שמיט' קדשים צמי' צחון מעונש כרת ומי'ר' ילפינן נמי לחולין מפס'א ועסוס' דלא לרביי' קרא יסירא' אפוקינהו מעונש כרת ולא אפוקינהו מלי' איסור הנאה צבצרה צהדי' . חבל' חסי' דהאי' דגלי' בן קרא דלית' צוה כרת אפוקינהו נמי מלי' איסור הנאה ורבי מלי' ורבי יוחנן קברי' דכיון דאפשר בן בקיים' שבי' להמירות' רואה חומר איסור הנאה צמה מלי' ומיעוט' דעונש כרת מלהקריז קרנן כילך חרמיה' .

עוד הקשיב לאזני דלית ליה האי הקשא אחאי אילערין למכתב להקריב קרבן וכו' ועל זה הארכת למענית בזה וי"ל ולבסוף כשאר בקושיא קורס שאשיב על קושיהך וזה אומר לך כי ראייתך שאיך מדקדק בשמות וכן בכל דברך שהך קורא הקיפה לזאת העדה וחלוק גדול יש בין שהיה חלחל איזה נקראת כי אם בין אב ומה עלינו ונשתדל להקשיא יש לי דרך ארוכה וקלרה חוכמה היא לדעולס אינו לך דאי לא היה כהני קרא להקריב קרבן הויכח ינסיך צי"מ להשוות חולין צפנים קייב ברת בזה האופן מ"מ של בשלך דאקור בשמיטה ואל שחט אקור באכילה והבא' וגם בן ענוט ברת הכי נמי שכן צבלי דקאור קרא דאקור בשמיט' ואם שחט אקור באכילה והבא' דענוט ברת נמי ויהי שכתבת בסוף דברך בזה והקשיה דמחא דאלטנרד למכתב איקור חולין צבחה הוה נפיק פעור ברת דאי ק"ד די"ף חיוז ברת מחקשא הכי קראי יחרי למה לי ויכלך מיניה איקור אכילה והנאה לאו קושיא הוא כלל דאיכי למימר דעמיס אחא קרא לאיקור אכילה והבא' ולא תחסי"ח צילשוח דמ"ע לאיקור אכיל' והבא' וענוט ברת ומוס דצברכא כל דהוא מפריך המ"מ דמחי אחרת מ"מ שני בשלך דאקור בשמיטה ואקור באכיל' והבא' וענוט ברת הכי נמי שכן צבלי דאקור בשמיטה מקרא דאקור באכילה והבא' וענוט ברת איכא למפריך מה לשני בשלך דמ"י אירקא דמיס נמי אפילו כשחטו צפרים ומשיה אקור באכילה והנאה ועמי ברת כשחטו צחור דלא אפשר צוריקת דמיס וטחור בשלך צבלי דאי הוה שמיט אורו צחור נמר כשחטו למורה ולכן אף כשחטו צפרים יתיה שותר באכיל' והנאה וכל שכן ללאו ענוט ברת אצל השתא דליכא קרא צהריא למימר שכן צבלי אף באכילה והנאה ליכא למיפריך מיד דלערינן הכי מ"מ בשלך צבלי דהוא אקור באכילה והבא' כמו שני בשלך לע"ג דשני צמי צוריקת דמיס נמי ושקלנמר בשמיט' וקא הכי נמי שכן צבלי עונס ברת כמו שב"ש וזה הוה הכנחה פרכא האחר' במקומ' ו

ומה שהעירות עוד צנשון רש"י ז"ל לה לשוב עוד כח צדק הסלכ' וכו' נראה דמיה ושם הוא דמומי מקראי אצל צ"מ לא . זו קושיא ודאי שהי"ל לרש"י לומר ודקמכי מרבה אי צ"מ מרבה אי את המים הכי קאמר אי לא כח קרא וכו' כיון דהוא צעלמו כח דחד קרא לצ"מ . והתירין לה למדת מוצרי החוספות ז"ל שכפי הכרח' מלשונם ז"ל לא היה להם צנשון רש"י הלשון הכתוב צספרינו וחד קרא הוא לצ"מ כדכתב לעיל אלא דחד קרא הוא לאיסרי אכילה בלא אינו ענין לשחיטה כנהו לאיסרי אכילה דצ"מ לא לריך קרא ושפי יפי צמה עלינו ועל פי זה יצא צטוב מלי דקאמר ודקמכי מרבה אי את המים ולא הזכיר צפלי מומין . ואולי צספרים שבו כשאר סוף לשון רש"י שנואל צספר החוספות . ולפי שזה דוחק אומר עוד שלפי האמת גם לדעת רש"י חד קרא אחא לצעלי מומין ומלי דחש לחקן הא דקמכי צצריחא מרבה אי את המים וכו' וכלא חש לחקן מלי דקמכי מרבה אי צ"מ משום דצ"מ הם אן אותה הקושיא חזקה דלפטר לומר דהוא קרא לא אחא לאיסרי שחיטה אלא לאיסרי אכילה ואף על גב דרש"י כח דאחא לאיסרי שחיטה זה על פי מה שהתיר צמיה אצל קושיא כפי האמת ליכא צמלי דקמכי מרבה אי צפלי מומין וזלחי צמלי דקמכי מרבה אי את המים ומלי הכי לא חש רש"י לחקן אלא מלי דקאמר מרבה אי את

הדגה קרלי יחירי כו' גם על זה הקשים וזה לשונך יש נומר דליל כו' קרלי לחסור כו' ועוד קשה דלכתוב רחמנא לחסור זציהא וחבילה כו' בכל דצריך הוא נומר דעיקר קרל לא אחא נמיסר שמיטה בשאינס ראויים ליקרב ע"ה הנהג דלא לריך להכי אלח לחסור חבילה וסח על גב דצקרה לא משמע אלח לחסור שמיטה ומח פנפול רליס להכריח דעיקר קרל אחא לחסור חבילה כמו שחמרת ואם נשמת הוא חסור צאכילה והנחא וכל זה הוא צטל ואין לו עיקוס בכל צגמרת שהרי מנחור שם שרריך ללמוד לחסור שמיטה צמ"מ או עקרה דהכי קאמר צצריחא ואין כי אחא המימ"י הראויים מוכן לרצות צעלי שצין וכו' מוכן לרצות חיה כו' מוכן לרצות עופות כו' וכ"ו ללמוד לחסור שמיטה ה' צצירור שלח בדצריך ומח' דקשיא כך דכיון דהתמימ"י רחזו להקצרה חסורי' שמיטה ק"ו הנחו דלא חזו להקצרה חס היית רוחה דצרי הרחצ"ד ז"ל שכתבתי למעלה לא היה קשה כך גס מה שכתבתי צקוף ויש נומר דמהכי תלחא קרלי יחירי נפקי להדי' וכו' וס"ק זה אחא שומע צעורה ונחור צאכילה וכו' ואם שמת חסור צאכילה והנחא זה חס נשמת וכו' אין לו הרחא כלל ודח' דהרישח זה אחא שומע ונחור כו' דהוא חמת כיון שהחורה חמרה ושמתו ודח' נחור חמסח וחי אחא שומע וכו' ואם נכחצ חסור מוכן לנו שחכי חומר שדוקה חסור שמיטה חלל חס נשמת מותר ומלצד שהשכל נחור צכך הרי כך רליח צדור' ויהלכל' כדדעתך למה חמרה החורה חצחח ואכלת לחסור צאכילה מה ששמתו צקרב מוקוס וחצחח נפחא שהחורה חמרה חצחח צרחוק מוקוס וצדולי שהח מותר צאכילה ונחור זה אחא שומע צרחוק מוקוס ונחור צאכילה פרע לחצין שלח יסחמו צקרב מוקוס ואם נשמתו חסורים צאכילה הרי נחא שהדצרה שחמה דורש חניה מוכרחת ולא חמת ולמחי דקשיא כך דלכתוב רחמנא לחסור זציהא לחבילה חמריהו צבי שאינס רחזים להקצרה וכו' לא קשה כלל על פי מה שכתב רס"י ז"ל וחיורו יפה הוא מחד וגם הרחצ"ד כן כתב והוא הוא צעלמו ככתבת החס וליכא לחורו' וכו' ולהקיר מעציק דעת החומר שחי' חיק' זציר צמדת החומר המוקר שחמה כותב על רס"י דצרי' כדבר על אחד עוצר צבי שם היה עוז שחתן שלח מוקוס לעזר שצריך חלה הם דצרי זולתך שחמיק עלמו לגדול הדור ולא שהפלוטין הם כל כך חס חמרים חלח שצדורים מורה על כך גס שחמיק צקוף דצריך מחפעל מחד צהצנה דצרי רס"י ז"ל יכפי חמרי' ייסוסם הוא קל למעיין וכמו שצורו צעורה השם יח' על כל פנים זה שכתבת וליכא לחורו' וכו' צין שחיו דצריך או דצרי זולתך לא חציצ העצור לדרס כי הם דצרי רס"י והרחצ"ד ז"ל וחי לנו גדול מחי עיכנו צפי' הגמח כמחם ז"ל והעטם כמחמו צטלת חותי' חמירין חיל' עטם צטל שגם שחיה כדצריך שחור חדש הוא חחחם שאינס רחזים להקצרה שחיו חסורים צאכילס והנחא כמחמו צפרים וחליקורס שמיטה פכים מה צכך והרי צחורח שח מליט חנו יוכלין ללמוד צכל דצרים שחם שחיס דצרי חחד שגם כן יחיו שחיס דצרי חחר חף על פי שחיה יוחר חחור מחחור שחם שחיס צו וכן צכלן צין שחגחתי נקצרים על גבי נחחח הם שחיס לחחחחח צענין שכלם חסורים שמיטה פכים גס חיו שחיס לחחח צענין שחם כמחמו צפרים שחם חסורים צאכילה והנחא וחו מדרס וחחורח צכל חתלמוד ואין לורך לרליח גס על דצריך שכתבת דע"כ צלחו חני קרלי כמו וליח חן ללחומי קרל וכו' : היה לך נדקק שחלו דצרי רס"י ז"ל הם ונחור חחח לך לחחחח צמון :

עור ככתב על מוכן לרצות וכו' חח לשונך יש להקשות דקחא וקצרה למה לי

שאלות ותשובות רבי דוי אבן חביב

קמו לנו בחירותי וחץ על פי שאמר כך בטחפתי ענין ותיעדו כב היותו
לחלוצין צרים על דעת צדיקו לך ז' חצילות ומלי בטוחות כאשר לי ולכן חקקתי
לחטותיו ענין שמשלים לי החקרון שאם על הפתח ודאי לא לרד ענין הסתם
כך הוא הדין . השיב ראובן שאין סדר בן אלה שסוחפות קדם למכר . ולעון
הסער יוכיח שחמלה כחוצ דבר בטוחות וקוצ כחצ ענין המוכר שמוכר לו ז'
חצילות ומלי כחצר עד כאן תורפיהו דהנהו צעלי דין :

ואיכא בן נתן ראשנר בדדמי ואמר דיחולקו כל הסבר לחלחין כמו שכתבנו
בסדר וראובן יכנה לשמעון הפחת מדמי מעברו וליכא למאן דאמר
שדין עם שמעון . ולא עוד אלא שאף צוחר על הצי, חצילות
וחלי סמך ראובן לשמעון יקח צוחר כדן המעמק קחם . וחיליה
מנה סכח הרמזים ז"ל (רמז פ' שטי' דהלכות שלחין וסוחפין) צ' שהיו נשאלין
ומחזין וכו' אבל אם היה האחר בלבד הוא שנושא וטומן צמון הסחף אף
על פי שהמון של שניהם הרי זה הסוחר נקרא עסקי' ואף על גב דהרי"ף
ז"ל חלוק על הרים ז"ל צה כאש' כח' הרים עוקבי' ז"ל בפרק המלוה (קטן
פ"ב והחם מיי"ל ל"י פסק רב אלפס והפסק הו' צערי' שלו צעני' ה' והר"ש
בהעקב) . אך צחר הרמזים ז"ל גרידן וכוהים פסקי' הכל באחרין צח
הסכמה קדומה . ועוד דבכל מקו' דליכא פלוגתא דייקן הוהיה לחצוב וקולא
לחצב . ועוד הפירוש על זאת המדה ואמר דהיי' אם לא היה שם שטר זה
שכתוב בו שחלקו הסבר לחלחין אלא מן הסהם היה הדין כך . אבל עכשיו
שכתוב בן הרי השטר זה פסול וחזרו דמי יחר האסטים עזה אלא שמעון ואין לו חלק
בסבר אם נמלא שם סבר . ובוצירה עתה

כאן ה' טעות סופר ולרי' להיות יורה דעה סיו' קע"ז וע"ש כי לא מונעחק הכא הלשון כאשר הוא סם חלל מעורב לשון העור ולשון הרמ"ה * והא' לשון שכתוב צו פלגא צאנר ובהפסד לקוח מהגמרא צפ' הריצית דף ס"ה גבי עורבא צבי רב עיליש וע"ש בחוספות * ובינימי יוסף צפ' דלעיל * ובספר הסרוות חלה צ' צסס הראצ"ר ולחצן

מיייתי להו הסחצר ומפרס להו ומקום
 מולא הדין הזה להרעצ"ס :

ואומר הכר' לעניות דעתי הוא שטענה
 שמעון היא בטלה ואין צד

מוצא כלל • והאמת שהייתי חפץ לרצות

[illegible]

אודם צעענטווייזט שטעל ראווען להשלים לו שכתב . חס לטובו או שחסלים לי אלס
שחסיק חיצת מחלקך מה שלל מאלל כתוב צטער שישלים מחלקו וצפרט שראווען
לל הלך ליריד כפי הכח' לשפלים לשמעון עס מחסיקטם האט . וחיבה שמוענט
צחליפי אחסם השכלנות . גם לעמס כתוב ולכן חקקתי וכו' שחסלים לי
כר' מוצרד שטאט מודה לראווען ששהכלנות היז על ראווען וכפי מחד
שחול אומר צעענטוויזט זאל . אין השכלנות על ראווען שאל על ראווען השכלנות
איזו מחוייב להשלים לו סמרה קו יורט מחסרון האלסכן אלל שמוענט שמוענט
צעענטוויזט זאל שטאט האלסכן עס ציריד שכלס החסרון חל
צטער כלל ולל רעז ממונ . ועס שחצט שמוענט להלדריק טענהו מחד שסחכאל
הוא מיוחס אלל לא כפר' אחוה כפי מה שטאט אומר שכתב הוא דרך כל הסחריכי
צלי חכא חקר לפי זה יס לנו לווערדל ליסכאל יחירא לשפויי אלל וכו' וז
היה אחת אלל לפון סחכאל לא היה אפשר לפרטו כנגד טענהו אלל איזו כ
ואפשר לווער שווערדל סחכאל לצטל דבריו מועט שלפי שדרך הסחירים שמוענט
העובר להשלים החסרון ואולי היה עולה על רעש שמוענט ליקח עס ציריד צפס
צית דין או צפס ג' מחלק ראווען צאקטס סטוי החסרון סחכאל צצ' חצילוה צפס
וחל' שול לצטל או צל סחכאל לווער שטעל ראווען יהיה להשלים ומוענט צחצור
שמוענט מחיריד וצדאי כווע צכחצתי ששהכלנות היז ממונ החסרון שטאט צאקטס
או צמוענט לצחצרת שמוענט . וכפי טענה שמוענט הייל לווער צטער וכו' חס
מחסיקל סחכאל שיקח שמוענט מחלק ראווען שכלס החסרון שיקח צצ' חצילוה וצווער
וחל' של שמוענט או סחכאל שמוענט צכחצתי שיקח צחליפי סאקטס יורט וצווער

אלה הדינים ח"ק על גב דלפי האמת צהא כמי חקן מלי דקאמר מרבה ארי צעלי מונוין .
 ואמר זה אלא להפיק על קושיהדין . מה שכתבתי ים לווע דקרא וקברא למה לי
 ולמה שחרן הקנדרים וכו' ים לומ' רמאי דומאק ליכא בצר הארכתי דבר צום וסכל
 מחוקק ומה שכתבתי עוד .

עוד קשה דמהאי הקצא דיליף מינה דמיה צבי שמיעה חפוק לן מיניה חיסור שמיעה צמח' וכו' . גם זה מיוסד ומחוקק צמח סהארכתי צו . ומה שכתב עוד יגוד קשה דמהאי קרא דכפני צבלי מוזין חפוק לן מיניה עושות כיון וכלתו לא מכסרי אלח צמיעה . גם זה מנוול כדרי והס דברי רש"י דרוקא חיס דאשכחן צה צמורה שמיעה צמיה הקוסיא דפסולי סמוקדיס אפסר דילפיך ומח קרא דחצתה אלח עושות דלא כתיב צה צמיה צמורה אי אפסר למילך חיסורן אי לא אלה קרא דמחצו אחרו . וגם פה הכך הולך לשעתך לזולל כדברי רש"י ז"ל ולדמוחם צהכל פיד לצד צלי טעם כלל שכתבה וזה לטובך והאי דכתב הקובדכס שא"י שמיעתן מפורשת צמורה לא עדיף כולי האי למיפדך מיניה דסוף סוף לא מכסרי רלא צמיעה' עד כאן דמאי כפך' מינה דסוף סוף לא מכסרי אלח צמיעה למילך חיסור' זמחתן צפנים כיון דלא כפך לן חיסור זמיה צמיה אלח מחצתה דקרא וצמעות לא כתיב צה זמיה צמיה צמיה' גם ומה שכתבה אי כתי עקל וחומר דמיה צמיה מין הראוי להקצבה . הוא צמל ולא העצה לראות שפנף אינו מין הראוי להקצב צמקדס צמיעה' אלח צמליקה . וגם זה כתב הראש"י פה לטובו למעוטי צבלי מוזין וחיה ועוף אף על גב דלא צמיעה צפנים דעושות חס' צמליקה יכיהו ולא צמיעה אפילו הכי לא יצמחו אחרם צפנים עד כאן . ובהו מה סהארכת לווד צמקדך וליכא לחורוי דאי לאו קרא דמחצו אחרו וכו' . גם הצי קוסיות קמוכות סהקסיות סכל הוא צמל ואין לו מקום כלל :

עוד כחצה חה לשוכך עוד יש לתקנות דמושחנו לחדר הוה מלי' לאשוקי צעל
 מוה ומיה ועוף וכו' זאת המדה אחי לא שמעיה דלף על גב דכחצה
 המורה מיעוט אחרו ולא אחר אם יש כמה דברים לבצע ואינם שוים ודאי כינא
 דלא אחא קרא למעוטי אלא חדא ההוא דמקחצר טפי למעוטי והדריה שהצאת
 מופק המקבל דברשות דקרא דלא חלין אחד אינה רחיה ככל דכל אנהו
 דרשות לא כנעה חדא בחברה וכיון דכלהו כפקי מהשמעוהא דקרא דרשי
 לכלהו אונם דרשא אחא למעט כמה דברים שאינם שוים לא מלי' ולא
 ממועטי אלא חדא דמקחצר טפי

עוד כחצתה וזה לשוןך: עוד יש לומר בלשוןך אכילה תמימה לא צענין קרנ וכו' גם צה הכך חולך לשטתך להשליך אחרי גוף דברי רש"י ז"ל

כמו שכתבנו למעלה ויכח' לתרולי' דומדגלי' רחמנ' בשחיתותן דשוו לתמנימים וז' לא
צני' קרל וכו' דלדצרי' רש"י ז"ל הכתובים בפרשנו והם דברי הרמב"ד ז"ל ג"כ אין
קושיא כלל דליקור חכילה בלוחם שאינם ראויים להקצרה לא כחצי בקרא
ותמנימים הוא דילפי' ליה . וגם לפ' כסחת המוספות בפרשי' רש"י בקרא
דשחטו אחא לליקור חכילה בלוחם שא' גם ראויים להקצרה צאם אינו ענין לשחטו'
הכי ענין לליקור חכילה לא קשיא מידי דמוס' הכי אנו דורש' אחא לליקור'
חכילה צא"ש ומוס' דאשכחן ליקור חכילה בחדא בתמנימים דלי' לא היה כחצי'
בקרל ליקור חכילה בתמנימים לא הוה לן מוקם לדיוש קרל דשחטו לליקור'
חכילה בלוחם שאינם ראויים להקצרה כיון דלא כחצי בחדא בחדא לליקור'
חכילה במוס' ומוס' אלא לליקור שחטו וכו' בטורה שהקל וחימר שלך הוא
לוחם שגם עליו יס' להאריך לרון ולי' להאריך יוח' זהו מה שני' בעיני' להשיב'
לך על קושייתך הצלכה אומנם על הפירוש שחדשנו לא ראינו לזכר יבן שפלה
מוס' שגם לריק על קלה מיידיך כבר צא בחדר דברי למעלה . גם שפלה
בכתבך צוה קלה דברים שאינם מוציאים . ולמד שכל הפיר' כולו כפי הנראה
לעניות דעתי אין לו מוקם ודרכו לאחזו אינו למדש פי' הצלכה שלא זכוריה
הראשונים אדרבה אם לפעמים נחמק ונעלה בידנו אזה פיר' בתלכ' חדש שפלה
יפה אנו משהדלים בנקט' עליו קושיא דומקס ולבטלו מועם שכן שפלה
כתבנו הראשונים ודלי' שאינו אמת :

להחכם כמ"ר שלמה אלטוריוס

לח שאלה ידע להיו למד דאקטרים חזא עני הנדוואה לכחן דרכו לבא צמרלס
 סל עוד ליריון וחמומים . ומשקל האקטרים צון קלב ידוע וואס
 כמאל פחות זוכן על המוכ' להשלי' ושמוצן היה הולך ליריד ומאלו רהוב
 חצירו ואור' ל" יס אללי ה' חצירות אקטרים שארי כותן לך שחוליק עמך למחור
 סס . ונחפייקו זה לזה וכתבו גייהם שטר . וחורף השער כך הוא . אלץ
 כסתחפו ראיצן ושמוצן סתכן לו ראוון לשמוצן ה' חצירות אקטרים . ה' חצירות
 וחלי זכר לו ראוון לשמוצן הזכר צדך וכך . שיתן לו המנוות הזכר לזונן פלוס
 ואס צאולי יחקר האקטרים מהמשקל הנחוב עליו להשלים . חזל אס כמאל ית'
 על המשקל הנחוב יהיה לקונה הזכר . ושמוצן זה חלק וימיר האקטרים הזכר
 ופחה האנחתחוח ושקל האקטרים אשר צון . וכמאל חקר הרבה על המשקל הנחוב
 קרוב לרביע . ועתה צא ראוון לחלוק עם שמוצן הקחורה שהביא חלק האקטרי'
 יעטן עליו שמוצן חין לך בסמורה חלא סיחר על צ' חצירות וחלי שלקחתי מוח'
 ואחה נחציצה לי להשלים לי הפחה : ועל דעת כנשחפתי עמך עיי' שיהי' שיש
 ה' חצירות שליוות משקלן : או ששקלים לי וחולקך בחצלי אשר ציני' : ה' חצירות
 ראוון ואמר לא כי אבי לא נחציצה' להשלים לך ואחרו שאלתם חלא הסיו'
 צמסלומים שאמרתי שאכחה לך ומדדוים כשיערך הגזח . או שאלתם לך ומאקטרי'
 אחר החקרין . הסיק עוד שמוצן לזונן צמסלומים ואמר אלי קודם כנשחפתי
 עמך צאקטרים כבר קריתי עמך צ' חצירות וחלי שלמות על הנחוב ומאורה שער

בצדד החקוק הממשקל שיהיה צלוקו של שמואל או שיהיה מחויב לראות
לסלים לשמואל ומשקלם שיהיה החקוק שיהיה צלוקו של ממשקלם כפי המצד
שומר האקספוס צלילי הסחורה ושם דבר מכל זה לא נרצח אדרבה הסחורה
הסחורה מור' צהפד * וזה סכנה שמואל צמחנה וזה שקורס ששחחוק קנה
הצ' חצילות וחל' וכו' אם היה צק' צריכים לא היה מוצק זה המענה שהיה
כנגדו למצין הריצית כאשר יצא לפנים צעמי' . צולח' אם הוא אדם כשר ועודיע
האמת אף על פי שתהיה כנגדו . מ'מ לעמי' שלפניו אינה מוצילה לו כלל
עם שיהיה האמת כדבריו שצדאשון קנה ואחר כך נשחחוק וכן השכל נחר
כיון שהוא שחחוק מוצק צמחון שלא כדברי ראובן המצוי שצדאש' נשחחוק עם
כל זה כיון שצמחון כחוצ המוחפת קודם ופי' צמחון שכן לו ה' חצילות אקספוס
ואחר כך המכירה שבה הצ' חצילות וחל' מחר וכו' נראה שהשחחופות הוא צמ'
חצילות צמחון שמואל מחר לו הצ' וחל' כפי מה שסן . ורמיהו מהסחורה אין זה
שחחופות י"ל שלצטל דבריו דוקא ככתב כאשר נכתבו . כלל הדבר שצמחון אין
מוצק כלל צמחנה שמואל . וכפי מעטותיו אלה והורף השמר הוא מחויב לחלק
כל הריחו לחלל' עם ראובן וראובן יכנה לו הפחח מוצי' ממכרו או יתן לו
אקספוס יפה כמו שלו זה לצחירה שמואל :

אמנם אם יזכות לשמועו צחלי הריוח של ראובן שהוא יקח טלשה רצוה
כל הריוח זה יוחס ומעט וראובן יקח הרציע לצד זה פחות מעט
ומלך טענה הרציעה כפי אשר זה צבתה כ"ח דליכא מאן דאמר שכן כראה
מדברי הרעצים ז"ל זה לא יס' לו זכות אפילו בכל הריוח כאשר זה צבתה גם
כן שכן כראה מלשון הרמ"ה הכתוב בטורים צ"ח שטמנתי לעיל' זה לא יס'
לו זכות ומלך אחר ומעטם רצ"ה גם כן לריך ציבור דאף על גב
דשמועין לא טעין אכן טענין ל' לאפרושי מאיקור רצ"ה דרצון לראובן
ומאיקור ולפני עור לא חתן ומכסול לשמועין' ואומר שהמלך שצב צבתה כ"ח אין
זכות לשמועין כלל לנעושי דמתי וחייב לחלוק כל הריוח עם ראובן לקלאין אפילו
לדעת הרעצים ז"ל ולדעת הרמ"ה ז"ל' ועוד שאמר זה ראינו לצד מולא
דברי הרצנים האלו באורי עולם תרי"ף ותרמ"ח ז"ל ומקור וינייהם הקדושים
והטוהרים צ"ח תלמודם הקדוש דרין זה שחלקו צו כפי מה שצב בשער ה'ח'
בשערי שפוטות לרי"ף ז"ל שצביאור כתב שם הר"ה הרמ"ח ז"ל צעני
כשערי שפוטין צמון ואחר מהם לצד שחלקו ואין אלו לריבן לעדות הרצ
בעל ספר מלות גדול בידו ה' שכו' והרמ"ח בבלונו בנפשים' וגם כי היה
אפשר ל' לצד אל הכונה דרין שלפנינו צלי להאריך בזה' ראינו שהנני מוכרח
בכך אחרי שצב לרי' הדין הזה וצפרט צענין קלא מלתי צו שום דבר לא לראשונים
ולא לאחרונים ולא עלי לצד המלחמה בגמור כי אם על איש חכם לצד הרואה
דציהם ז"ל ואי איני אלא כמחליל מן הלד ואומר דברי הרמ"ח ז"ל כראה
שם לקוחין מהיה עוצל דריא מהגרונא וכו' דליחא צפ"י איזהו נשך (דף ס"ט)
דקאמר הנה אברה ליה דציהו אי משתחף בזהיה יחי' לך נני' ומאליחא אלו צ"ח
בזהיה פליג ליה ומאליחא אחר ליה הא כפליה לרישא אחר ליה השחא דמעקרא נמי
לא אחר ל' עד האידנא וזו ידיו הוא אי לא יצא לך עפי פורחא מחזי כרי"ב השחא
שוחפי אכן מאי קאמרת ערמא עפי פורת' אחר אינני קחם אריס' למאי ארעא קא
משעבד עד כאן' הא קמן דר"א ואריסיה הוא שוחפי' צתמה טניהם קנו אותה והיה
לריך ר"א לניחא ליה לאריסיה שבר כמחשק אי לא מעמעה דהוא אריסיה
ואחר אינני אריסא וכו' משמע בזהיה דצ' שם שוחפי' צמון ואחר מהם
לצד מחשק בזהו המון שרין המחשק צחלק המון של בעל המונות הוא
דרין ומחשק אחר לענין דמיקר עסק ולא שוחפות וחייב בעל המון להעלות
למחשק שבר משום דלא ליחזי כריצ"ה ואין חלוק ציניהם אלא דמחשק אחר
לריך להעלות לו שבר והוא של כל יום או רישא דעבלא לפעמוחא ומחשק בזה
די לו דצדד מעט' ואם הוא אריסו אין לריך להעלות לו כלל' והם דברי
הר"ב (" צעלום צמה שכתב דריס' פ' שטי' אפי' שוחפי' וסמנתי לעיל'
שחמון משל טניהם גם צמה שכתב למטה בזהו
ספרק וזה לשון ואם היה זה המחשק אריסו
והיה לו עסק אחר אינו לריך להעלות לו שבר וכו' וצפ"ח הוסף עוד הרב
לפי' זה כנושא צעלום שהחבר צמורה שכתב וזה לשון וכן השם צמה על
המעט וכו' ואם אחר ליה הרי הראש והאליה שלך וכו' פ"י זה האליה כי כן
מוכרח צמורה' הו' למעטם צמות אחרות וכו' אפילו לא העלה לו אלא דבר
מעט וכו' ר"ו פ"י בגון שאמר ל' מותר שנים צבכר' כי הוא דבר מעט
וכן שהוא קטן כאשר כתב הרמ"ח ז"ל וקוף הרב על מה שכתב למעלה צפ"י'
ובזה עוד אף היה אריסו וכו' אינו לריך להעלות וכו' אם עלמס דברי הגמרי
בכז' הרי מקור מולא דברי הרמ"ח ז"ל דהוא הוא עוצל דאמר' אלא
שערד אי לריך להוסף ולצד ולומר דצ' קטיות שהקשו צעלי החוספות בזהו
עוצל חירולס לדעת הרעצים אינו כאשר כתבו הם ז"ל כי לדעתם ז"ל דין
אחרו שאריס צחלקו של רבי אלעזר לא היה דרין מחשק לשי"ה פלגא עלה
שערי כתבו' מה לטוס וי"ל דכשכתחף עמו היה מורה צחלי של רבי אלעזר
בחסם ולדעת הרמ"ח אינו כן כאשר כתבו' והוא מוכרח נכח הדין שכתב ועל
הקטיות אומר דהכראה לדעתו זכרנו לצרכה הוא דלא חשש הרב זכרנו לצרכה
לקוטילא הראשון יען כי אין אנו מחייבים לתת מעט לכשי' שדעתם קלה וכל כמחמת
אינה אלא צפליך' ובעלה עם שארץ היה וילך אחרי אשתו' אעפ"י חירון הקוטיא
הז' מוצא דצדרי' ז"ל דהכי קאמר ליה רבי אלעזר לאריס' עד האידנא וזו ידיו
הוא והיה לריך להעלות לך שבר של כל יום ויום או לפחות לתת לך הראש
דאף על גב דצדד אריסא ידי' אי לא יצא לך שבר הראש מחזי כריצ"ה
השחא שוחפי' אכן ורס' לך האלי' בגוף השחמס ולידך אמה עורח ואיני לריך
להעלות שבר כי אם דבר מעט' וזה השבר המעט כיון דאת אריסא ידי'

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

וְיָרֵא כְּחַצוֹ הַסּ אֶת־אֹרֶחַם בְּנֵי־דָלְפִי מִבֶּרֶךְ רִחוֹן לְשִׁמְעוֹן אֲחֵי־צִמְחָאָס כִּי שָׁמַר לְיִשְׂרָאֵל מִלּוֹת גִּבִּיּוֹת וְעַם שְׂמֹרְכֵרֹו לִבְךָ הָאֵל לִפִּי שְׂאֻלִּי לֹא הָיוּ צָקִיחִין בְּדִין אֹל שְׂרָלָה שְׁמַעוֹן לְהִרְיוֹת צִי דְבָרִי׃ כֹּה הֵאָרְפָן יוֹמָר מִצְעַקְכָּא קָסָם הֵאֵל הָאֵל שְׂחִיָּה צִידוֹ הִפְלִגָּה מִלּוֹת שָׁלוֹ זֶמֶן אֲחֵרָא וְהָאֵל עַד אֲוִתוֹ הִזְנוֹן שְׁקָצְנוֹ זָכִיסָם אִם הָאֵל אֲחֵרָא וְאֵלִי עֲדָרָא בְּחֹמֶר שְׂאִם הִים בְּחֹמֶר עִיסְקָא עֵיד צְבֹרָא מִהִירָד הָאֵל חִיִּיב לִחַם הִכָּל לְרִחוֹן בִּם הִרְיוֹת דְּבָר שְׂכִי שְׁמַעוֹן דְּלֹאֲוֹת הִפְלִיגָּה מִלּוֹת הָיוּ שָׁלוֹ אֲפִי לְמַשְׁחֵי בִּיהַ שְׂכֵרָא וְכַעֲסָה מַעֲטִילִין אֲלָל בְּכִיוֹ מַה שְׁלָא הִים כִּן אִם הִים בְּחֹמֶר עִסְקָא כְּמִצְבֹּרָא בְּמִחְרָא צִפְרָא הִמְקַבֵּל (דָּק קִיָּה) וְכַחֲסִיטוֹ הַפְּתוּקִים וְלִיכָא לְמִימָר דְּכִיּוֹן דָּלָא דְּעִי לְעַקְקָא בְּחֵי מִיָּלִי דִּישָׁא מִימָר דְּרִדְרָצָה הָאֵל וְכִבְחָן שִׁיךְ לְמִימָר דְּלִיכָא רִצִּית עַפִּי מִצְעַקְכָּא דְּכִיּוֹן דְּרִחוֹן עֲשֵׂה עִם שְׁמַעוֹן מִוִּצָּה כֹּל כִּד דְּמַכַּר לוֹ עַל מַחֵל לְפָרְעוֹ לוֹ לִזְנוֹן אֲחֵרָא וְגַם שְׂחִיָּה שָׁלוֹ לִכָּל מַה שְׂחִיָּלָה כִּרְחַל דָּלָא עֲשֵׂה כִן אֲלֵה מַפְרִי שְׂחִימַעֲקָא שְׁמַעוֹן בְּחֵי שָׁלוֹ וְלֹא צִעַקְקָא קָסָם לִיכָא חִסְרוֹ רִצִּית כֹּל שֶׁכֵּן הֵאֵל וְלִעֲמַת הָרַמְצִים וְאֲפִילוֹ דְּלִעֲמַת הָרִיף־קִיָּה נִרְחַל שִׁישׁ בָּאָן חִסְרוֹ רִצִּית דָּלָא עַל גַּב שְׁחִי מִמְּוֹתוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן הִכְרַח עִם כֹּל זֶה נִרְחַל דְּלִיכּוֹ בְּשִׁחּוֹף מַעוֹן צִמְחָוִין כִּיּוֹן דְּמַחֲסָלָה לֹא הִים זֶה הִמְנוֹן לְשִׁמְעוֹן אֲלָל דְּרִחוֹן מִכַּר לוֹ וְהִשְׁחִיתוֹף וְהִמְכִּיר בָּאָן אֲחֵרָא לְאִסְרוֹ אֶף לְדַעְתּוֹ זָל מַעֲסָם רִצִּית דְּהָיוּ כְּמוֹ עַקְקָא וְאִם כְּחֹז צִשְׁטָר צִשְׁטָרָה עַל שְׁמַעוֹן לְשִׁמְעוֹן כְּאִמְרוֹת לְהַזְנוֹן וְלַחֲמוֹ לוֹ כֹּל חֲלָקוֹ דְּרִיּוֹת כְּפִי הַמְּכַבֵּד לְכַחֲזוֹ צִשְׁטָרוֹת כְּאִלוֹ וְדִלִּי שְׁחִי מִמְּוִיִּצִּי לְקִיָּים צִשְׁטָרָה׃ כִּי בְּחִסְרוֹ רִצִּית דְּרִצָּן כֹּה מַחֲיִצִּי הָאֵל לְקִיָּים צִשְׁטָרָה אֲלִיבָא דְּכֹבִיל עֲלִמָּא וְכִבְרִי הִסְרַחְתִּי כֹה צִקְוִדְרִיסִי שְׂכַחְתִּי צִנְכִין רִצִּית וְהָאֵל צִיד כִּיָּה גַם אִם לֹא הִים כְּחֹז צִשְׁטָר הִים צִשְׁטָרָה עַל שְׁמַעוֹן אִם חִין כְּהוֹ׃ צוֹ שְׂכַעֵל שְׁמַעוֹן קִיָּין לְפָרְעוֹ הֵאֵל חֲצִילוֹת וְחֵלִי לְרִחוֹן לִזְנוֹן פְּלוֹכִי זֹלִחִי צִשְׁטָר אֲחֵר אֲפִשְׁרִי לִמּוֹ׃ שְׂאִין בְּכָאָן חִסְרוֹ רִצִּית שְׂכַחְתִּי שְׂלָא הִים הִמְכִּיר בָּאָן הִשְׁחִיתוֹף וְאִם קָדָם הִמְכִּיר וְלֹא עִיִּמָּה הִשְׁחִיתוֹף מִכַּר רִחוֹן לְשִׁמְעוֹן הֵאֵל חֲצִילוֹת וְחֵלִי שְׁמַעוֹת וְכַמִּיָּם לְמַעֲלָה וְאֶף עַל פִּי שִׁנָּא בְּחֹרֶף דְּרִיךְ צִשְׁטָרוֹף הִשְׁטָר כְּחֹז הַשְׂכִּי חֲצִילוֹת וְחֵלִי מִכַּר לוֹ וְכִי שִׁיטָן לוֹ הִמְנוֹתוֹ לִזְנוֹן פְּלוֹכִי עִם כֹּל זֶה אִם חִין כְּחֹז צִשְׁטָר הִים וְכַעֵל קִיָּין שְׁמַעוֹן לְפָרְעוֹ וְכִי׃ כִּי אִם צִשְׁטָר צִבְכִי עֲלִמָּא לוֹ מוֹכַחֵא מִיִּלְחָא כֹבִיל הֵאֵל דְּהִכָּל הִים צִשְׁטָרָה אֲחֵרָא אִם אִם חִין כְּחֹז הִכָּל הַמְכִּירָה וְחִיּוֹ הַפְּתוּקִים וְהַסְּתוּקִים וְעִם לֹא יֵם שְׁטָר אֲחֵר כִּי אִם זֶה וְצוֹ כְּחֹז הִכָּל הַמְכִּירָה וְלִדְעַת הָרַמְצִים הִשְׁטָר פְּסוּל יֵם כֹּל שִׁקָּא גְדוֹל צִנְכִין׃ שְׁחִי נִרְחַל כְּמוֹ עַקְקָא וְלִדְעַת הָרַמְצִים הִשְׁטָר פְּסוּל יֵם כֹּל זֶה נִרְחַל לְעִיּוֹת דְּעִי דְּכִיּוֹן דְּשִׁמְעוֹן לֹא עֵינָן כְּכַד רִחוֹן כֹּלל מִכָּל זֶה וְלֹא עֵינָן זֹלִחִי הַמַּעֲנֵה שִׁישׁ לוֹ דְּרִיּוֹת׃ יוֹמָר מִלְּאֲזִין כְּשִׁיעוֹר חֲסִידוֹן מַשְׁקָל הַאֲסָקָם בְּחֵלָק שָׁלוֹ׃ וְאִכָּן הָאֵל דְּמַסְפִּיקִין וְעַמִּיכִין הֵאֵל עֲנָה לְאִפְרֹחִי מַחֲסִירוֹת וְכַפִּי עֲנָה שְׁמַעוֹן צִשְׁטָרָה הַמַּעֲנֵה לִיכָא חִסְרוֹ רִצִּית כֹּלל שְׁחִי עֵינָן וְחֵלִי אִלִּי קוֹדֶם שְׂכַחְתִּיחִי עוֹנָךְ כְּבִר קִיָּה וְכִי וְעַד צִיָּר וְאֲחֵר וְאֲפִי שְׂחֵר כִּךְ נִשְׁתַּחֲפָחִי וְכִי אִיכִי כִי דִלִין לֹו לְמַעוֹן צִשְׁטָרָה וְלִכְוֹתוֹ עֲנָה שְׁחִי צִעֲלִמָּא אֲחֵר שְׂחִיָּה אֲוִת׃ וְגַם שְׂכַפִּי עֲנָה רִחוֹן נִרְחַל שִׁישׁ חִסְרוֹ רִצִּית שְׂגַם הָאֵל עֵינָן כְּכַד עֲלִמָּא וְחֵלִיכָא לְמִימ

וארל עולה נציה כלל . וחלי אחי סמוכל הוא סכר עמלו מפני סמחעסס
חלי על חצירו ואס יאנס אחסו חורל חין על הסמחעסס ספרעט שוס
דצר לבעל הסמחעסס סלל כפרסי סכסחתי למעלה . חלל ח' אפסר חומר כן
סיס קוסיח יוסר חוקס על הרצ כספך חל' וסיח דלוח יסנו לו כל כך סכר
סיסח חלי אחי סכסר עמלו . וסדח' דחפילו דלעס הרצ חייס סמחעסס חח'י
סח'י סל חצירו חס יאנס חולד וחפילו חבי סדרן קוסיח דלוחסיס דח'י למסחעסס
לקחס ערד סכר עמלו . ולוור דחכח דכריחל ללו סכסי עסיק וחח'י דסקיל
סכר עמלו מלכר חח'י מחלס כסל חצירו סלל כפרסי כחסר כחחתי למעלה
כרלס דוח' . גס סהרצ עעלמו כחכ זס הדין כפי"ח מסלכוסי וכל פי"ו צו דכר
לריכין חלו לסוסיק דוחק על דוחק ולוור שגס דלעס הרצ לריך לחס לו סכר
סכר עמלו : וי"ס סלל פי" הוא לפי ססמחתי סדין כמחכר כצריח' כדרכו
כסלר מוקומות וסמקן על מה סכסכ למעלה כרפי"ו . וכל זס דוחק גדול ואס
לל סיס לכו הקוסיח חלל כדרי הרצ מסיס וסיס כאלו חכ' דייסס סכסכ סכרל'
סקוסיסיס חל חס זס הייט מחלסיס ואוסיסיס דחל' דכסר הרצ כפי"ו סלריך
סיסיס סמחעסס חריקו סללל ילערך להעלות לו סכר חכר כלל הוא דוקא
כססמחעסס י"ס לו עסק חכר לסמחעסס צו עס מעוסיס סל ח' חלל חייס
סוחפין כצוק ח' מנעס חמכס כססס סוחפין כצוק כססח ח' מנעס כגון כולדות
סכסכ כפי"ו חל חיו לריך סיסיס חריקו וחיו חייב להעלו לו שוס סכר כיון
סמחעסססס הוא עורר חח'י כססחס סלו כדרייה קל ערס . זס סיס חומר מי סלל
יציט ללסון הגמירל חמכס כפי חמח ח' אפסר כחמרו סחרי סדין סכסכ הרצ
כפי"ו ואס סיס זס סמחעסס חריקו וכו' חיו לריך להעלות לו סכר חכר כלל
למר אחסו מחסור עוסי"ל דחיסל כצמירל דכ"י חלכר וחריקו כחסר כחחתי .
ולכס סוחפין סיו כצוק כססח ח' וחפילו חבי ח' ללו מעעס חריק' למחרי
חרעל וכו' סיס מחריב להעלות לו סכר . ועס סחפסר לי לוור כזס הוא דכיון
דחלו סולדות סס ריוח וסכס סכס למסחעסס מחלסס כססחס רלו חכמי" לוור
קלל חכס סמחעסס ככ' פניס . חל' כסלל חסכס ככרי ג' סכסמר סמחל
וסולדות כייסיס כסס כחסר ככס הרצ וכחחתי למעלה גס כסס חרי"ק כפי
הכרלס מדריו חלל סי"ס חלוק כייסיס דלדעס חרי"ק ליכח ויחור זכוס סכס כלל
דככל דוכחל סיו דינח סיו ומח' ילפיין לה . חמכס דלעס חרמכ"ס ז"ל דוק' סכס
סיו דינח חבי ללו כסלר דוכתי ומס' חבי סולרך הרצ לנעמח דמחילס גס ויסרו
זכוס סמחעסס כסססחנ סללל יעול סכר עמלו וסמחעססססס חכר כיון סכל
זכורחסיס סכס סכר . וחל' לוח כעס הרצ כפי"ו מחל פלג לך מפי"ח סחוס'
סכסחתי למעלה כסס חרי"ן ז"ל ככסר דכסלל חסכס סמחעסס סכסמר סמחל
וחין לו כי חס מחלל כסס לפי סרלס שגס סססחנ ויסרו קלל זכורסו לסלל
יעול סכר עמלו . זסו מה סחפסר לי לוור כסס כזס וכעעס סכסרס חכרי"י גכור
עולס חרי"ק וסרמכ"ס כפי קוביח הגומל ער יערס עליו רוח ממורס רוח
סכסס וססקטו מחסמיועוס סקסוס סמחחדסוס וסללל מכל מיני פורעטי'
סמחרגסוס' וחל' חל ממוך סמחס חכס לוור דכר יוסר יפס ויחור מיוסכ כי
גס דעתי חייס כוחס כסס סכסחתי כייסכס חכרי' סכר' דלעס חרמכ"ס ז"ל :

ור"י אחינן ענה לנזל לענין מעשה צדקון שלפניו ר'אין שום זכות לשמעון מלך מעמך הריצית שצא צבכת כ"ח ושחיצ לחלק כל הריזון עם ר'און שזו צבחה אפילו לרעה הרצ רציו מעשה צר מיימוני זכרונ לזכרה והרמ"ה הוא דבר קל לנזל וזה שמה שכחז הרמז"ס ששיחוף ומון צמון ואחר ומעלי העמון לזר מהעסק שדיוו כדן עסק צחלק העמון של אותו שאינו מהעסק זהו דוקא כשנתן העמנות למעסק כחורה עסקא דולה לוער שיחא פלגא ומלוה ופלגא פקדון או סחם ד"ש לנו לומר דכ"י היכי דחקו חכמים כשכל מון העסק הוא לצעל העמנות דלשו פלגא מלוה וכו' הכי נמי כשקלחו לזר הוא לצעל העמנות וקלחו למעסק חקבו שיחא החלק קלחותו שאינו מהעסק פלגא מלוה ציד המעמק ואפי' לר"ך מהעסק ליקח צריו חלק יותר גדול מאותו שאינו מהעסק דלא ליהי כרצ"י אחנם עם אלו הצ' הסכינו והחנו ציניהם צפ' שאחריות כל העמנות שנתן אותו שאינו מהעסק יתיה עליו וכן כל הריזו יתיה שלו ודאי שחכאם הוא קיים כיון שהוא מותר ואין צבאל אקור רצית כלל . הגע עמלק שהסכים שמעון לקחת מנה מר'און ולהתעסק בו וקבל הריזו יתיה לר'און לחיו קצה שהתיה לו צלי קצה כלל . והחנו ציניהם צפ' שכל אחריות אותו המנה יתיה על ר'און וגם כל הריזו יתיה שלו ודאי שהוא מותר ולא ר'אית די ימחה ציד שמעון לעשות מנחה עם כל מי טיילה בשאין חשש רצית כלל . וכן אם הסכים שמעון לקחת חלי מנה מר'און וחלי מנה משלו ולהתעסק באותו המנה ולתת לר'און כל ריח שיגיע לחלי המנה שלו . והחנו צפ' שיתיה שכל אחריות של חלי המנה של ר'און שיתיה לר'און כמו שזכר בכל הריזו של חלי המנה שלו ודאי שהי' מותר אליצא דכולי עלמא וצדקון דידן הכי הוא לפי דברי כ"ח ותקלקלם שחמס רואי' צטער שכחצו צו שילקו השכר והתפקד לחלוצין היא תקבחו כפי האמת שכר'א שהחנו ציניהם צעלי השטער שכל האחריות של חלק ר'און יתיה על ר'און וכן גם כן יתיה לו כל הריזו שימלא בחלקו ואם כן לא הי' חלקו של ר'און פלגא מלוה ציד שמעון . כי ככה החנו הם צפירוש וצחכאי כזה לא דבר הרצ רציו מעשה צר מיימוני זכרונ לזכרה . גם לא הרמ"ה שהוא כחצו והוא ליה שטער שיש צו רצית צטער שלפניו אין צו רצית כלל מהלך שצא צבכת כבוד תורתך . ואין שום זכות לשמעון מאותו מלך . אלא שיש לו אחר שכר'א מונו שהוא רצית וזה שכל מה שכחצתי הוא אמת אם הים שאלו הסי' צבילות היו קורים אותם ר'און ושמעון ומאחר לו שיתיה מוכר ר'און שמעון הצ' צבילות וחלי שאלו הצ' המנהגה או אפי' בהמנהגה אלא שהוא מוכרם לו קודם זמן השיחוף אלא כיון שזכרם לו בהמנהגה נתת השיחוף כחצו כזו רצית שלא מוכרם לו בהמנהגה אלא כדי שיתעסק שמעון בחלקו וסרי זה כמו עסק' ממש אלא שהתעסק שחקט חזיל דליארי פלגא מלוה

שקצנו הנדוי עליהם עדיין החכם המכיר לא צירר תלמידי' הראויים להחזיק הלכנו. אולי חשבו אחרים המיועצות שקודם ונעש' היה צידם כח לעשות מה שעשו ושלח היו עוזרים על הנדוי הראשון. גם כי אפילו אלם היו עוזרים צדדיו ומקבלי עליהם הנדוי השני הדין פשוט שהתרת החכם מועילה לעקור התשובה ומעיקר ותר' היא כאלו לא נעשית צעולה הן לענין העונש הן לשלל דברים כמו שכתב הרמב"ם בקוף פ"ו מהל' שבוש גס הראש' כתב בן בתשובותיו צ"ל:

ג י"ט לא ראה מהגמרא צצא בתרא ולא ראי' להאריך. לכן נראה לעניות דעתי כי העובד וסיקר הו' שאותם המעשיו יתחרטו על הנדוי השני שקצלו והחכם יתיר להם והרי הן פעורין מן העונש כאלו לא קצלוהו עליהם. ואף כי בתקנת הלכנו אין לדין התרת חכם על פי המנהג לבד שהמחמקים עליהם יתירו חכם. עם כל זה צדדן שלפנינו כיון שלא היו כל הלכנו ולא אפילו רובם אלא מיעוט דין יחיד להם. והרי הם לריבים התרת חכם. וככה ראו לעשות שחכם העיר יתיר להם הנדוי ואף כי כפי הגמרא יש הגם לחכם בהתרת הזאת. כיון שהנדוי היה על הפרס שלו. וצירושליו אומר שמי שאפי' נחלשו על צד עירו אינו כשאל לזון שצריך והעתיקוהו הפוסקים. עם כל זה צדדן שלפנינו שכבר הם מחוייב' לקיים הנדוי הראשון והתרת הנדוי השני אינה כי אם להחלי' מן העונש לאותם שקצלוהו עליהם נראה לעניות דעתי. שהחכם יכול להחזיר להם. והדרך הישירה היא שכל אדם שקצלוהו עליהם אחריו הנדוי יתקבלו וס' צעלם יתירוהו לעולם כדון. תקנות הלכנו. גם החכם יתיר לכלל צדד על ידי חרטה אם חרטה כלם ופתחם תהיה שאלה ואם לאו יחזיר לכל אחד כפי פתחו וחרטתו. והרי הם יכולים מן העונש וי"ט צין יתיר להם הנדוי ה' או לא יתיר הם מחוייב' לקיים הנדוי הא'. ודאי אם אדם המעשיו שקצלו עליהם הנדוי ה' היו רוב נפשו' וקוד' קצלתם הנדוי ה' היו מציירי' הנדוי הא' פשיטא שהיו חייבים לשמור הנדוי. אבל כיון שלא חטאו הנדוי הראשון קודם שקצלו הנדוי השני צדדית השניה הנדוי ה' היה נדוי לשון והם מחוייב' לקיים הנדוי הראשון אף ע"פ שהיו הרוב המקבלי' הנדוי השני. כל שכן שלא היו כי אם המיעוט. והנדוי הראשון לא הותר. ולצדד זה אין לדין ראי' כי השב' יחייב שדוקא קודם שהותר הנדוי הראשון המקבל עליו נדוי שני צדד על נדוי שו'. לא אחר שהותר שאין כאן נדוי כלל. ועם כל זה הגם לפיכך תשובה הראש' ז"ל שאמר בן צפירי' זה לשונו:

שאלה לצד שהחרימו על דבר ואחר כך החרימו על דבר שהיה הפך הראשון ולא החזירוהו אם הקהל יכניסו להחזיר החכם קודם שיחזירו השנים הרי חלה השניה כיון שיתירו הראשון אבל אם לא החזירו הראשון אינם יכולין להחזיר לעצור על הראשון ואין השניה כיום עד כאן לשונו.

ג לצד שאלם היו הרוב שהיה כח צידם להחזיר ההקבמה הראשונה אם ככה היו עושין אין לדין להאריך דבר יחיד שיש כח ציד רוב הלכנו לתקן ההקבמה אחת על כל הלכנו אף על פי שהמיעוט ימחו צידם על פי מה שאמרה התורה אחרי רבים להטות ככה יש כח ציד רוב הלכנו להחזיר ההקבמה שכבר נעשית צדדית אף על פי שהמיעוט ימחו צידם. וכן כתב הראש' ז"ל צ"ל בתשובה (כלל ז' דין ה') זה לשונו ותשאלת לזו עשו תקנה צדדית וכוונתו להחזיר וראונו מוחה שיוכלו הקהל להחזיר צדדית דעתו. יראה לי שהקבמה הקלה חלילה צדדית דעות שעל כל חלוקי דעות אמרה תורה אחרי רבים להטות: הילכך הקהל ראויים להחזיר לעולם צדדית ההקבמה ראשון. וי' שלא הסכים בהתרה לדידיה לא הותר ולא דמי וכו'. על כן הרי מוצא שרוב הקהל יכולין להחזיר ההקבמה הקלה. וכן נהגו עתה עד פי' הראש' עם היות שהרשב"א ז"ל כח' שהתנהג בזמנו שלא להחזיר צדדית שום מוחה צדדית ככתוב בתשובותיו. (סי' תתע"ו וסי' תתכ"ד) **האמנם** עם כל זה נראה עלי' לצד דבר אחר והו' האם ההקבמה הקלה שכבר קצלו עליהם צדדית תהיה צענין ימון האם ויכולו רוב ממונ' מהקהל ומיעוט נפשו' להחזיר חזרה ההקבמה הראשונה. אם רוב נפשות ימחו צידם או לא. והסקת הזה צדדית על תשובה אחר מהראש' ז"ל (כלל ז' דין ג') ח"ל.

עוד ילמדנו קהל שמתעילין חכם אם גם זה תהיו צדדית. ואם המועטים יכולין למחות ואם נלך אחר הרוב אפילו אם הוא צדדית ממונ' והעשירים הם המועטים.

תשובה קהל שמתעילין חכם אם הוא על עסקי ממונ' הולכין אחר רוב ממונ' כההיא שפירא המהלכת צדדית וכו' הכי נמי כיון שהחכם הוא ללמד ממונ' הולכין אחר רוב ממונ' ולא יתכן שרוב נפשות הנוהגין מיעוט הם יגזרו חכם על העשירים כפי דעתם עכ"ל: הרי מוצא מדברי הראש' ז"ל שצדדית תקנת ההקבמה על ענין ממונ' הולכין אחר רוב ממונ' ולא אחר רוב נפשות. ואם כן יש ספק האם נאמר בן צדדית ההקבמה או לא. ונראה לעניות דעתי שצדדית הראש' ז"ל דוקא צדדית תקנת ההקבמה אבל בהחזירה אחרי שהתקנה על כל הקהל לדין רוב נפשות. זה שכבר נודע לכל כי קשה מאד צדדית כל הפוסקים על מה קמוצו צדדית צענין התרת ההקבמה הקלה צדדית שאלת חכם וצדדית חרטה והתורה אומרת לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין כמי שכתוב כל זה באורך במשפטי החכם להרמב"ם ז"ל. גם בתשובה הראש' והרשב"א ז"ל (כלל ז' דין ע') וכלל דבריהם שכיון שכבר התפשט המנהג צדדית בלילות ישראל צדדית הזה נראה שדעתם בתחלה לא היה להחזיר ולצדדיתם אלא מנדין ומחזירין כל מי שיעצור על גורם. והרי כאלו התנו מתחלה שכל זה שכל הלכנו צדדית שום מוחה יכניסו לצדדית אחרת ההקבמה. שמהיה צדדית. אלא לרעה הראש' ז"ל צדדית צדדית שכתב שהתנהג בזמנו להחזיר כשמתעילין כן הלכנו ואין שום מוחה או כשיסכימו רוב הלכנו צדדית לרעה הראש' ז"ל וכן הוא המנהג. צדדית צדדית לפחות לדין שיקיימו הרוב צדדית. ואם כן צדדית מה שכתב הראש' צדדית ההקבמה הוא צענין תקנת ההקבמה בתחלה שאלם היה על דבר ממונ' שראוי להלך אחר

עמו ולמחר עם ס' חזירות וא"ל המכיר וככה יתן ראונו לשמור אחר שיתלוק עמו שמעון כל הריוח שזה צדדית. זה כ"ל שיקפיק אפילו לרעה הרמב"ם כפי מענה שמעון:

שמעון אל רשענו. וישב קודם צדדית עזר יקדמונו ועל מי ממונ' יתלכו. ויכריח כל לדידיה. וצדדית והסקת צדדית מצי' לדיקט. ויצתה צדדית קדדית צדדית צדדית:

נאם הלעזר יושב ירושלים. נודע ונכחל למשנה אחרים. עד שכמעט נמס לצדדית למים טיפף על היותו נאכח צדדית מוחלים. למראה עינים. כי יראה חרצות צדדית מקדדנו קצד:

הלעזר דוד כדמתי' יעקב בן חביב זלתי':

כל תקנה שהחמקים אחרים מצדדית מהקהל חייבים כל הקהל לקיימו. **לח מעשה** שהיה כך היה. כי צדדית אחד נחלקו כל אשפי הקהל י' צדדית הכנסת שלהם לצדדית אשפי המעמד להיות ראוי כל לורכי הקהל כמנהגם. וצדדית כי לא היו מוסכמים צדדית והיה צדדית חילוק עליהם ההקבמה צדדית לחלות פני החכם מהקהל קדדית י' שהוא יהיה צדדית וענה החכם ואמר יוחר עוזר סייתי הפך שאחם העשיו הצדדית ולא חזרתי אחר לרצ' זה כי אף יודע שאשפי השכל צדדית' אם אצדדית אדם לאשפי המעמד יתעמונו עלי'. והאחרים שמופשי' העשיו צדדית צדדית גדול אם לא אצדדית אדם גם כן יתעמונו עשיו ועם כל זה ענו כלם ואחר לחלות פניו שהוא יהיה צדדית למען השם. כיון שלא היו יכולין לקחת ההקבמה צדדית. ואז אחר החכם כיון שאף איפשר צדדית אחר אשפי כדלונכס. אך צדדית שהקבלו כלם מלונכס צדדית דודי שאחם שאצדדית לאשפי המעמד הקבלו עליהם ואם אחד מוס' לא יערער צדדית שלשה שנים. ושיהיה לכס יכולת ומקפיק לכל דבר. עד שאם ח"ו ילעזר יוכלו למשכן ולמכור ככסי הקדש צדדית רשות הקהל. וגם שיוכלו לעשות תקנות והסקמות אפילו צדדית כי שנת ויחיו חזקות וקיימות לכל השנים שיעשו אדם אף על פי שלא יהיו הם מאלפי המעמד יותר מ' שנים וענו כלם ואמרו שככה הם מרוצים. ואף על פי כן שאל החכם המכיר לכל אחד ואחד לצדדית אם רלונו ככה. וענה כל אחד ואחד כן. ויחד גזר החכם המכיר הנדוי וקצלו עליהם כלם צדדית. ואחר זה קודם שיעשה החכם הצדדית קלה מאלפי הקהל שהם מיעוט נפשות ורוב ממונ' קצלו עליהם נדוי שאף על פי שער עתה היו נוהגין פרק להחכם עשירים ומונ' פרחים בכל שנה שאל יתנו לו נכחן והלאה יותר מעשרים. וצדדית גם כן צדדית אשפי המעמד והלך אחד מהם להחכם ואמר לו כבר נחלקו כל הקהל וצדדית אשפי המעמד ואין לדין לכ"ה לצדדית: ואחר כך צדדית החכם לצדדית הכנסת ואומר לכל הקהל כל הצדדית שצדדית יחילו על ראשיתם שהולאחם אחר מן הצדדית הזאת. וענו הקהל חלילה חלילה נח צדדית אשפי המעמד על כן צדדית נודתך. וכששמעו זה החכם צדדית ה' אשפי אשפי המעמד צדדית כל הקהל. ולא יערער שום א' מכל הקהל ואלה ה' אשפי המעמד בראשם שהחכם המכיר לא היה רואה לעמוד בתוכם צדדית מושלים פרחים בכל שנה הסכימו לתתם לו ועתה אדם אדם הקלה מהקהל שקצלו עליהם הנדוי שלא לתת להחכם יותר מעשרים פרחים אינם רוי' לפדוע לו יותר צדדית שקצלו עליהם צדדית נדוי.

ירמיהו רצונו אם חייבים לפדוע כמו שגזרו אשפי המעמד כיון שהם מעוט נפשות וגם כי קודם קצלו עליהם צדדית נדוי לקיים כל מה שגזרו אשפי המעמד ואין חל על נדוי עכ"ל השאלה.

תשובה לית דין לדין צדדית ודין פשוט שכל מה שחקנו או יתקנו צדדית החמשה צדדית צדדית החכם שכל צדדית הקהל חייבים לקיימו מוחה הנדוי שקצלו עליהם כל צדדית הקהל. ואותם מיעוט נפשות אף על פי שהם רוב ממונ' שקצלו עליהם נדוי צדדית שהוא כנגד הנדוי הראשון צדדית חייב מלקות אם על הנדוי השני שהיה לשון. ולעולם הם חייבים לקיים הנדוי הראשון. ראי' לזה משנה שניה שקצלו בקוף פרק שבוש שמים בתרא. אי' זו היא שבוש שו' כשצדדית לשו' את הדין וכו' שבוש שאוכל ככר זו שבוש' שלא איכלה הראשון שבוש צדדית וה' שבוש שו' אכלה עזר על שבוש שו'. לא אכלה עזר על שבוש צדדית עד כאן פירש' ז"ל והשני שבוש שו' שהרי כשצדדית לצדדית את המלוא עד כאן.

גמרא שהחל משום שבוש צדדית מצינו ומו' שבוש שו' לא מצינו הרי יראה שבוש נכח. אחר רצ' ריבית חכ' אף על שבוש צדדית. פירש' קח' לא אכלה עזר מו' שבוש צדדית. אשבוש צדדית מצינו אשבוש שו' לא מצינו צדדית. וכי שכתב לצדדית את המלוא וקיים שבוש צדדית אינו עוזר משום שבוש שו'. והרי כשיחלטה שבוש עשיו ילחל לשקר כלומר על דבר שאף אפשר לו. ומאחר שמה הוא עוזר ואפילו קיים שבוש זו חכ' ואף על שבוש צדדית וה' קאמר אכלה עזר על שבוש שו' לחודה נח אכלה עזר על שחיה' על שבוש צדדית שלא יקיים ועל שבוש שו' אף על פי שקיימה עד כאן. הרי הדין צדדית שמי שכתב על דבר הרבות לקיימו ואחר כך כשצדדית שלא לקיימו הוא מחוייב לקיים שבוש הראשונה ומצינו מלקות על ה' וככה העתיק הדין הרמב"ם ז"ל צדדית צדדית ה' מהלכות שבוש. ואין לדין להאריך לכתוב לשונו ז"ל גם לא לשון שאל הפוסקים ז"ל כי הוא מוסכם צדדית הכל צדדית שום חולק. ולכן צדדית שלפנינו אדם המיעוט דינם כן מחייבים לקיים הנדוי הראשון ועל הנדוי השני הם צדדית חייבים מלקות משום נדוי שו'. אמת הדבר שאינם צדדית בכלל חייב מלקות מן התורה אלא מכת מדרת מדרבנן. כי שבוש' לשון דוקא איכא חיו מלקות מן התורה כי הוא איכא חורה. לא כן צדדית לשון כי אינו מוחל כל כך: אבל מדרבנן צדדית צדדית חייב מלקות הם. האמנם להיות כי אפשר שהיו צדדית כיון שצדדית שהם אומרים

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

אחר רוב מונח • אלל בהתרת הסכמה שהתקנה בקהל על פי כל אחד ואחד מהקבל פשיטא שלא יהיה כח צד מיעוט נפשות להחריט חף על פי שיהיה רוב מונח דפוק חזי מלי עמאל דבר ומעולם לא ראונו צדדים לצד שהמיעוט מהם יחירו הסכמה הנעשית על פי כלם צידתה צדור • זה דעתי בקולר כלם הלעיר לוי כמנהג יעקבן • חציו זלתי •

יין של ישראל סגנע צו גוי עיי דבר אחר מותר משום חשש הפקד מונח של ישראל :

מא בורי ורבותי ילי כמלוות ועושה הכני מקדי לפני תורתכי מה שהסכימה דעתי הקלה בענין יין הנעשה מהלמוקים וכו' כדלח לעניות דעתי שאין להחריט מנועם רבוי מים ולא מנועם המשכה ואחר בקשה המעילה הירי לומר הקנה • מנועם רבוי מים אין להחריט לו הוכח שהיו הלמוקים כעלרים בקורה דדוקא בשמרים וחללים בעיני דנפקי ר' מנחם הלחא • כיון שאין שם עקר עלמות העכבים שכבר ילא ציין ולפיכך אי צרי מהאי שיעור כפיק קיוהא בעלמא הוא אלל בלמוקים שמועד בתוכם כנוס עקר ועלמות הפרי עדיין חף על פי שלא ילא מהן אותו השיעור לפי שנתבצע הלמות שבתוכן • עם כל זה כח הפרי המועד בתוכן טעם חזק כל כך והרי הוא כיון גמור חף על פי שלא ילא השיעור הראוי ולכן הרי"ף ז"ל לא הזכיר בלמוקי' אלא דבר עלות להו כפק' מנייתו לחלוות וכו' וכן מה הטעם כחצו קלת הפוסקים דציין גמור חף על גז דלית ביה טעי מלא מעל חד תלחא דהוי יין גמור' ילאסר צמנעו וכו' • גם מנועם המשכה כח' שאין להחריט והטעם הוא דדוקא ציין הגדרך צבת דלין דרך להכניס העכבים שם עם היין הוא דעני' המשכה ולי ליכא המשכה כלל הרי כלי עדיין הם עכבים וכאלו המשקה עדיין הוא כנוס בתוך הפרי אלל צדדן שלפנינו שדרך הוא להכניס הלמוקים בתוך החצית ושם נעשה יין גמור' ילא דלא צדיק המשכה וכיון דכבר עברו ג' ימים שכתבו המים בתוך הלמוקים הרי הוא כיון גמור' • ואם כן מנע גוי אחר צו כי"ש כי כפי העדת העדים כבר ילא היין לחזק עלמעה והרי זה כמו המשכה כי אי אפשר שלא ילא קלת מנוס' לזול הרי שמואלו הלידין אין צי כח להחריט • ואמנם אם יראה צעירי תורתכם לזכור' לר אחר אפשר להקל על פיו אם היות הדבר קשה צעירי מאלד כי ההתרה הוא כולל עניינים רבים ואין ראוי לגלותו דלא כיפוק מנייה חורבא • והוא כבר נודע מה שכתב רש"ם בשם רש"י ז"ל שכתבו צדס הגאונים דגוים צומן הזה לאו עורדי ע"ז הם ואינם בקיאים צניסוך ועל זה קומים צהרצם מקומות יליק יין מן הגוים צמנצותיהם וכשנמצא עם זה מה שכתב הרמב"ם ז"ל ח"ל כל מקור' שאמרו צעירי זה ציין שלטו שהוא אסור צשתייה ומות' בהנאה מפני לר געיה סגנע צו גמור עורד עבודה זרה • אלל אם היה אסורו צנלל גוי שאינו עורד עבודה זרה כגון ימנעאלי סגנע ציין שלטו שלא צכווי' או שטפח על פי החצית הרי זה מותר צשתייה • וכן כל כיולל צזה עד כאן • הרי כשנקה אלו הצ' סצרות אפשר צדדון שלפנינו להחריט היין צשתייה אם געיה הגויה ציין לא היתה כי"א על יד דבר אחר דלא אפילו אם היתה יודעת צעוצ עבודה זרה כיון שמונעה היא שלא צכוות כיסוך לינה אוקרת כי אם צשתייה וכיון דאנו מחזיקין אותה צחינה יודעת על פי צצרת רש"ם כחתיק דרגא וכתיר היין חף צשתייה על פי מה שכתב הרמב"ם אלל אם געיה הגויה ציין צידה אין להחריט צדום פרים צשתייה דאם היינו מחזיקין אותה ציודעת צגיז עבודה זרה היין היה אסור אפילו בהנאה והשתחא כחתיק' דרגא וכתיר אותו בהנאה לא צשתייה • וצוה לר' לשאול את פי העדים • הרי הלד הזה לקולל אם לפני תורתכם דרז גוצריכו יראה להחזיק צו לענין מנועם משום חשש הפקד מונח של ישראל גם אחי הקטן אחריכי ארון וצדק תורתכי אלך לא חטה ימין ושמואל •

כלם הכותב צכח' וצמורלה רצה להפלת השואל וכמעט צבי לא ככו עמי אחי אחי הוא הכהנה מזוי תורתכם ומחמסם צלש דח לכס קצי • הלעיר לוי כמנהג יעקבן • חציו זלתי •

זה הסכמה על ונעשה שהיה והו' שיהיה אחד רלה לעשו' יין מלמוקים וכתש את הלמוקים כי זה דרכם ושם אותם בתוך החצית ועלל את החצית מים וזה היה ציו' ד' וצלי צבת היין צצחצית היה כשפך עיי הרתיחה וקראו לגויה אחת שחנער חצית צמקל ח' כדי שלא ישפך ועתה יש ספק אם היין מותר או לא :

היחר איש שכולר צין הגוים ממומר אחד אחר שלקחה אמו גט מצעלה הראשון צעדות •

מנ לפי הענין שהגיד לי החכם השלם כה"ר אצרהם חזן ילי • כך היה המוצדל האשה הכלי היתה מעמאל צין הגוים • וגם המיכלל הכוזר לעיל היה מעמור וצין הגוים היתה זאת האשה לעולם אלל המיכלל הכל' • ולעולם לא קדשה המיכלל כדת משה וישראל וכפי העדות הכל' כי אחר כחיכה הגט הא' מנעלי הראשון הרה מהמיכלל וילדה זה היוחן הכלי והכל ההריון והלידה היתה אחר כחיכה הגט והנה כבר קדמתי החכם והחיר ליוחן הכלי צישראל • ודבריו אין לריכין חיזוק אלא רק תכיל דמסייע לו לשון הרמב"ם פי"ט מליקורי ציחה מומר מדברי קופרים כגון האשה ששומעה שמה צעלה וכשאלה והרי צעלה קיים וצא צעלה עליה והיא חתה השכי הרי הצן מומר ומנוע דוקא שצדיין לא קבלה גט מהשכי אלל קבלה גט מהשכי אין הולד מהראשון מומר • וכן דקדק המגיד משנה ז"ל ונדלה מה כחצו אפילו צקוטה ודלית אין הולד מומר הרי לך אפילו צקוטה דאקורה והנה צמדי אין הולד מומר • וחף על פי שאם שאלה צעדות הולד מומר וחף על פי שריח כחצו צקוטה ודלית הולד מומר מדברין אה קותרין המוספות צפיק החולן • וזה לשונם פרי"ח דאקוטה כמי דלא הוי מומר מדאורייתא מדברין כמי מיהא הוי מומר הוי אלאשה שהלכה צעלה צמדינה הים

ואחר לית מה צעליך וכשאלה ואחר כך צא צעלה דהולד מומר מהם ומה ואין זה ראה דחשם קנסיין כי סיכי דחזוק • אלל הכא אין לר' לקנסיין כדי שלא תהנה חתה צעלה עד כאן לשון • הרי לך חף על פי ששאלה צחיס' וצמדי לא קנסוהו להיות הולד מומר הים צדדון דידן חף על פי שאם נשאלה חתה צעלה וחף על פי שאין הקידושין תופסין מנוס שכולר מומר מהצעל • וכן צפרק חזוק כשהנע פקול מדברין ואם כן להצעל הצ' מותרת מדאורייתא כדפירש התוספות צימ הולד מומר שחור מדברין והו' משום תקנה שהיו מדקדקים אלל צמדי כגון צדדון זה לא קנסוהו לעשות הולד מומר משום שמה תהנה ותכשאל לו אחר כך כדפירשו התוספות לעיל וכן פירש רש"י צפרק יש מותרת שאין הולד מומר אפילו מוסוטה ודלית אפילו מדברין וחף על פי שפירש ר"י פירק האשה רצה וזה לשון הולד מומר מה ומה אומר ר"י ואפילו לאחר שכתן הראשון גט הוי מומר מהשכי מידי דהוי איראשון שהולד מומר מנוס עכ"ל • משמע אפי"פ שכתן גט הולד מומר זה הכל משום דלא דיקא חדע דתלה הדבר כמו הראשון והטעם מהראשון מנוס דלא דיקא הוי ולד מומר • אלל צדדון דידן דהוי צמדי אין שייך לקנוס וכן פירש רש"י על הא דשמואל שמואל אוקר צמנצרת ואמאי קרו מומר לאוקרה צצח ישראל ופרש"י קנסה הוא צעלמה לעשות סייב לתורה • כמלא כי אינו אלל משום סייב וכן יש קלת לדקדק מדברי הר"ן צפרי' חזוק' דפירש על הא ו דברי רבי האור אלל צבן כיון דקצרי דקדושין תופסין צמדיי' לאין אין הולד מומר כלל וחף על פי דמורה צשיכה שמו וצמנה דהולד מומר אפילו מן הראשון היינו עממל ששאלה צגט פקול שמוטה ולדה מן הצ' מומר מדאורייתא משום הכי קנסיין עכ"ל הרי לך צהדיה דלא קנסה אלל חכי שמוטה הולד מומר ואלל חציצוי מרי' שהצחתי לעיל שפירש שאפילו אם גרשה הולד מומר ימנעאלי זהו משום שהיו עדיין צקנס הראשון אלל הכא כי לעולם לא כננס צקנס אין לקנוס הולד וכן החזיר על כל הלידין מהמשכה ומהגמול מפרק כי"א חף על פי שדלתי וצחא וגרשה הראשון וכנסה הצעל הנענע כאשר מפרש לעיל מ"מ אין אחת מ"לא אלל שמוליאין מהצעל ואפילו יש לו צבים אלל אין אחת מולל שקנסו שהיו הצבים מומרים ואדרבה כי אין הדבר צדור צעדים ואפי"פ שצמור שיש לצעל צבים מומה אין מוליאין משום לעז צבי' כפי' האלפסי • מפני שהדבר כחון אין פכיל להחריך אלל אצו ריהטא העיון כדלח כי זה הדבר אין חשש אלל ודלי מותר כפי' מנצי ישראל •

זה הפסק קדר החכם כמנהג צדור אכסכמי ילי •

בבר הורה זקן הלא הוא החכם השלם כמנהג צדור והציא רליות וחלוקין לקיים היחר יוחן הכוזר לצא צקל ודבריו אינם לריכין חזוק האמנם כי היכי דאמצי ליה ציחא מכשורל אענה חף אחי חלקי לא כמוסף על דבריו כי אם כמחריך מנע צצחור הדברים ואומר :

אם כחצי שדין הצעל והצעל אחד הוא לענין צנס אם הוא מומר מדברין או לא צשיכהם שוים צדדן הזה ולכאורה כן כרי כיון דליכא תרתי ונעמאלה חד לצעל וחד לצעל אם כן פשיטא שלדעת רוב הפוסקים יוחן הכוזר לא הוי מומר כלל אפילו מדברין כיון שאלה האשה כבר כתבההה מנעלה הראשון צשעה שחרתה וילדה ליוחן הכוזר צהרמב"ם ז"ל הוא מפורש שהרי הוא אומר צפי' שלא כקרא מומר מדברין כשחזר צעלה הא' וצא עליה אלל כשעדיין לא גרשה הצעל הצ' אלל אם כבר גרשה צעלה השכי כשחזר הצעל הראשון וצא עליה אינו כקרא הולד מומר כלל אפילו מדברין • כן הוא מומר לשון ז"ל צדדלי צחלכות איקורי ציחה ויחר מוצלר כתצ צפירי' המנעה • ואם כן ה"ה כשחזר וצא עליה הצעל השכי אחר שגרשה הצעל הראשון שא"י הולד מומר' כלל אפילו מדברין כיון שצדדון כזה אינו כקרא מומר אפילו מדברין כשכולר מנעל הראשון האמה שחלוק גדול יש צין כשצא עליה השכי קודם גירושין הראשון כי אז הולד מומר מן התירה לכשצא עליה ראשון קודם גירוש' שכי כי אז אין הולד מומר כי אם מדברין אלל מה שאני אומר הוא שכשצאיו מומר אפילו מדברין צנוסל האחר ומהם והוא כשצא עליה הראשון אחר גירוש' שכי ה"ה כשצא עליה שכי אחר גירוש' ראשון • הרי שלדעי' הרים צמול' על פי זאת ההקדמה הדין מנצי שיוחן הכוזר אינו מומר כלל אפילו מדברין • גם לדעת קמ"ג כן הוא הדין ששעתיק לשון הרמב"ם ז"ל אות צאות • גם יש אחרונים שהעתיקו לשון הרמב"ם ז"ל אות צאות וחף אם כמאר שאין הדבר מוכרח להיות הדין שזה צשיכהם לענין כזה רולה לומר שאפילו שכאמר שכתבא עליה הראשון אחר גירוש' שכי אין הולד מומר אפילו מדברין עם כל זה אפשר לומר שכשצא עליה הצ' אחר גירושין אי' שהולד מומר מדברין ולעניות דעתי זו היא דעת ר"י צעל התוספות צלשונם הכחצו למעלה זה לשון ריש פ' האשה רצה אומר ר"י דאפילו לאחר שכתן הא' גט הוי מומר מן הצ' מידי דהוא אלא' שהולד מומר מנוס עד כאן וכדלח לעניות דעתי לומר שאין פירוש מידי דהוא אלא' שהולד מומר מנוס שאפילו אחר גירושין צ' הולד מומר מן הראשון אלל ר"ל דכי היכי דמדין תורה אין הולד מהראשון מומר כלל אפילו אם צא עליה קודם גירוש' צ' ועם כל זה הוי מומר מדברין אם צא עליה קודם גירוש' צ' ה"ה צשיי' היכי דלא מומר מן התורה כגון אם צא עליה אחר גירוש' ראשון דהוי מומר מדברין • וכדלח לענין דעתי שהחזק הר"י ז"ל לפרש כן מלשון המשנה שאמרה הולד מומר מה ומה ואם המשנה לא דברה רק כשצא עליה הא' קודם גירוש' צ' או הצ' קודם גירוש' אי' לשון מה ומה אינו מדויק שמון השכי הוא מומר מן המור' ואם הוא מומר מדברין ואם כן איך השהו רצ' הקדוש הדין צשיכהם יחד • גם הוריענו חרסם צשיכהסורלה לומר אפי"כשאנינו מומר מן התורה צשיכהסכגון צראשון קודם גירוש' צ' וצ' אחר גירוש' אי' הולד מומר מנציכהם מדברין • זה כדלח ל' מוכרח צפי' לשון התוספות • והפי' האחר הוא צעל דעה ראה מניתי' מידי דהוא אלא' שהולד